

ક્રમાંક/મઉમશબ/સંશોધન/૨૦૧૬/૪૨૩

ગુજરાત માધ્યમિક અને,
ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ,
સેક્ટર-૧૦ બી, જૂના સચિવાલય પાસે,
ગાંધીનગર.તા. ૧૫/૧૦/૨૦૧૬.

પ્રતિ,
આચાર્યશ્રી,
માધ્યમિક,ઉચ્ચતર માધ્યમિક,સરકારી,
ગ્રાન્ટેડ, નોન-ગ્રાન્ટેડ શાળાઓ તમામ.

વિષય:- ધો-૯,૧૧ ના બદલાયેલ પાઠ્ય પુસ્તકના આધારે તૈયાર થયેલ પ્રશ્નપત્રના પરિરૂપની જાણ તેમજ અમલ કરવા બાબત.

ઉપરોક્ત વિષયના અનુસંધાનમાં જણાવવાનું કે શૈક્ષણિક વર્ષ જૂન-૨૦૧૬ થી ધો-૯ અને ધો-૧૧(સામાન્ય પ્રવાહ) ના બદલાયેલ અભ્યાસક્રમના આધારે તૈયાર થયેલ પાઠ્ય પુસ્તક આધારિત પ્રશ્નપત્ર પરિરૂપ, ગુણભાર, બ્લ્યુ પ્રિન્ટ તેમજ નમૂનાના પ્રશ્નપત્રો આજરોજ નીચેના વિષયોના બોર્ડની વેબસાઇટ ઉપર મૂકવામાં આવે છે.

- ૧) ધોરણ-૯ અંગ્રેજી(F.L.)
- ૨) ધોરણ-૧૧ તત્ત્વજ્ઞાન
- ૩) ધોરણ-૧૧ ગુજરાતી(પ્રથમ ભાષા)
- ૪) ધોરણ-૧૧ રસાયણ વિજ્ઞાન
- ૫) ધોરણ-૧૧ ભૌતિક વિજ્ઞાન

ઉપરોક્ત પાંચ વિષયોના પ્રશ્નપત્ર પરિરૂપ મુજબ જે તે વિષયના પ્રશ્નપત્રોનું સંપાદન કરવા જણાવવામાં આવે છે.

(બી.એન.રાજગોર)

સંયુક્ત નિયામક
ગુજરાત માધ્યમિક અને
ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ,
ગાંધીનગર

નકલ રવાના:-

- જિલ્લા શિક્ષણાધિકારીશ્રી,તમામ જાણ તથા આપના તાબાની શાળાઓમાં અમલ કરાવવા સારૂ.

ધોરણ-11 રસાયણ વિજ્ઞાન (052)
દ્વિતીય પરીક્ષા

સમય : 2.00 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

કુલ ગુણ : 50

પ્રકરણદીઠ ગુણભાર

ક્રમાંક	પ્રશ્નપત્રમાં આવરી લેવાતા પ્રકરણોની, અભ્યાસક્રમની વિગત	ગુણભાર
1.	પ્રથમ સત્રના પ્રકરણોનો ગુણભાર (પ્રકરણ 1થી 5 સંપૂર્ણ તથા પ્રકરણ 6નો આલ્કલી સમૂહ સુધીનો ભાગ, જેમાં પ્રત્યેક પ્રકરણમાંથી સરેરાશ ત્રણેક ગુણનો ગુણભાર આપી શકાય.	15
2.	પાઠ્યપુસ્તકના ભાગ : 1નું..... પ્રકરણ-6 માં આલ્કલાઈન અર્થ તત્ત્વો અને તેના સંયોજનો સહિત પ્રકરણ પૂર્ણ	03
	પાઠ્યપુસ્તકના ભાગ-1નું..... પ્રકરણ-7 કાર્બનિક રસાયણ વિજ્ઞાનના પાયાના સિદ્ધાંતો	07
3.	પાઠ્યપુસ્તકના ભાગ-2ના પ્રકરણો.....	
	પ્રકરણ-1 રાસાયણિક બંધ અને આણ્વિય રચના	07
	પ્રકરણ-2 દ્રવ્ય અવસ્થા : વાયુ અને પ્રવાહી	07
	પ્રકરણ-3 ઉષ્માગતિશાસ્ત્ર	07
	પ્રકરણ-4 સંતુલન, માત્ર રાસાયણિક સંતુલન, દાખલા વગર	04
દ્વિતીય પરીક્ષાના પ્રશ્નપત્રના કુલ ગુણ		50

- દ્વિતીય સત્ર તા. 18-11-2016 થી તા. 30-04-2017 છે.
- દ્વિતીય કસોટી તા. 30-01-2017 થી 08-02-2017માં લેવાશે.
- દ્વિતીય કસોટીના 50 ગુણની પરીક્ષાની સમય મર્યાદા 2 કલાક રહેશે.

ધોરણ-11 રસાયણ વિજ્ઞાન (052)
દ્વિતીય પરીક્ષા

સમય : 2.00 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

કુલ ગુણ : 50

- પ્રથમ અને દ્વિતીય વાર્ષિક પરીક્ષા માટેના પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ
- પ્રશ્નપત્રમાં A, B, C, D એમ કુલ ચાર વિભાગો છે, જેમાં B થી Dમાં આંતરિક વિકલ્પ પ્રશ્નો રહેશે.
- હેતુ પરનો ગુણભાર :

ક્રમાંક	હેતુ	ગુણ	ટકાવારી
1.	જ્ઞાન (K)	15	30%
2.	સમજ (U)	20	
3.	ઉપયોજન (A)	10	20%
4.	કૌશલ્ય (S)	05	10%
	કુલ	50	100%

- પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણની ફાળવણી

ક્રમાંક	પ્રશ્નનો પ્રકાર	પ્રશ્ન સંખ્યા	ગુણ	સમય
1.	બહુ વૈકલ્પિક પ્રશ્નો	08	08	20 મિનિટ
	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો	04	04	
2.	ટૂંક જવાબી પ્રશ્નો (SA-I)	07	14	37 મિનિટ
3.	ટૂંક જવાબી પ્રશ્નો (SA-II)	04	12	30 મિનિટ
4.	દીર્ઘ જવાબી પ્રશ્નો (LA)	03	12	33 મિનિટ
	કુલ	26 પ્રશ્નો	50 ગુણ	120 મિનિટ

- કઠિનતામૂલ્ય આધારિત ગુણભાર :

ક્રમાંક	કઠિનતાનું સ્તર	પ્રશ્નપત્રમાં ગુણ	કઠિનતા મૂલ્ય
1.	સરળ	20	40%
2.	મધ્યમ	22	45%
3.	કઠિન	08	15%
	કુલ	50 ગુણ	100%

BLUEPRINT

દ્વિતીય પરીક્ષા

ધોરણ - 11

વિષય : રસાયણ વિજ્ઞાન (052)

કુલ ગુણ : 50

સમય : 120 મિનિટ

એકમ તથા ભાગ	શિક્ષણના હેતુઓ	જ્ઞાન (K)				સમજ (U)				ઉપયોજન (A)				કૌશલ્ય (S)				પ્રશ્ન સંખ્યા	કુલ ગુણ	
		MCQ & OBJ	SA-I	SA-II	LA	MCQ & OBJ	SA-I	SA-II	LA	MCQ & OBJ	SA-I	SA-II	LA	MCQ & OBJ	SA-I	SA-II	LA			
			A	B	C		D	A	B		C	D	A		B	C	D			
ભાગ-1ના પ્રકરણ-1 થી 5 અને 6નો 1/2 હિસ્સો	પ્રથમ સત્રના ચાલી ગયેલા એકમોમાંથી (30% ગુણભાર મુજબ)	1(1)	1(2)			1(1)	1(2)	1(3)		1(1)			1(4)	1(1)				08	15	
ભાગ-1નું પ્રકરણ-6નો બીજા સત્રનો બાકી હિસ્સો	ભાગ-1નું S-વિભાગના તત્ત્વોમાંથી આલ્કાલાઈન અર્થ તત્ત્વો અને તેના સંયોજનો	1(1)					1(2)	1(2)*										02	03	
ભાગ-1નું પ્રકરણ-7	ભાગ-1નું પ્રકરણ-7 કાર્બનિક રસાયણના પાયાના સિદ્ધાંતો		1(2)	1(2)*		1(1)			1(4)									03	07	
ભાગ-2નું પ્રકરણ-1	ભાગ-2નું પ્રકરણ-1 રાસાયણિક બંધન અને આણ્વિક રચના	1(1)					1(2)										1(4)	1(4)*	03	07
ભાગ-2નું પ્રકરણ-2	દ્રવ્ય અવસ્થા વાયુ અને પ્રવાહી	1(1)	1(2)	1(3)		1(1)												04	07	
ભાગ-2નું પ્રકરણ-3	ઉષ્માગતિશાસ્ત્ર	1(1)				1(1)		1(3)			1(2)							04	07	
ભાગ-2નું પ્રકરણ-4	રાસાયણિક સંતુલનમાં દાખલા વગરનું રાસાયણિક સંતુલન	1(1)															1(3)	1(3)*	02	04
	Sub Total	6(6)	3(6)	1(3)	-	4(4)	3(6)	2(6)	1(4)	1(1)	1(2)	1(3)	1(4)	1(1)	-	-	1(4)	26	50	
	Total		10(15)				10(20)				4(10)				2(5)					50

- નોંધ : - અહીં કૌંસની અંદરનો આંક જે-તે પ્રશ્નના ગુણભાર તેમજ કૌંસની બહારનો આંક પ્રશ્ન સંખ્યા સૂચવે છે.
- (*) નિશાની આંતરિક વિકલ્પ પ્રશ્ન/ગુણ આંક સૂચવે છે.

ગુજરાતી માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ
ગાંધીનગર

ધોરણ-11 રસાયણ વિજ્ઞાન (052)
દ્વિતીય પરીક્ષા

સમય : 2.00 કલાક

નમૂનાનું પ્રશ્નપત્ર

કુલ ગુણ : 50

સૂચના :

- (1) આ પ્રશ્નપત્રમાં કુલ ચાર વિભાગમાં A, B, C, D મુજબ પ્રશ્નો રહેશે.
- (2) જરૂરી પરમાણ્વિયદળ તેમજ અયોજાકોના મૂલ્યો જે-તે પ્રશ્નોની સાથે આપેલા છે.
- (3) ગણતરી માટે માત્ર સાદા કેલ્ક્યુલેટરનો જ ઉપયોગ થઈ શકશે. તે સિવાય પરીક્ષાખંડમાં આપવામાં આવેલ લોગ ટેબલનો જ ઉપયોગ કરવો.
- (4) પ્રશ્નપત્રમાં જમણી બાજુ દર્શાવેલ આંક જે-તે પ્રશ્નોના ગુણભાર સૂચવે છે.

વિભાગ : A

- નીચેના બહુવિકલ્પ પ્રકારના 1 થી 8 પ્રશ્નો માટે સાચા ઉત્તરનો જવાબ લખો. [08]
1. શેના સંદર્ભમાં ડાલ્ટનના નિયમની મહત્તા રહેતી નથી.
(A) સમસ્થાનિક (B) સમભારીય (C) સમઅભિસારી (D) સમતાપી
 2. નીચેના પૈકી કયું ઈલેક્ટ્રોનિય બંધારણ શક્ય નથી ?
(A) $2p^7$ (B) $2d^5$ (C) $3f^{10}$ (D) આપેલા બધા જ
 3. ત્રીજા આવર્તના સાત (બ) સમૂહના એક તત્ત્વની ઈલેક્ટ્રોનની રચના કઈ ?
(A) $3P^53S^2$ (B) $7S^27P^5$ (C) $3S^23P^5$ (D) $3S^13P^6$
 4. કેરોઝ એસિડમાં રહેલા સલ્ફરનો ઓક્સિડેશન આંક કેટલો ?
(A) +2 (B) +6 (C) -2 (D) -6
 5. આલ્કલાઈન અર્થધાતુના કાર્બોનેટમાંથી ઉષ્મીય રીતે સૌથી વધારે સ્થાયી કોણ ?
(A) $MgCO_3$ (B) $CaCO_3$ (C) $SrCO_3$ (D) $BaCO_3$
 6. પેન્ટ-2-આઈનમાં કેટલા s અને p બંધ આવેલા છે ?
(A) 10s અને 2p (B) 12s અને 2p (C) 15s અને 2p (D) 13s અને 2p
 7. કયા તાપમાને વાયુનું પ્રવાહીકરણ શક્ય બને છે ?
(A) Tc (B) $>Tc$ (C) $<Tc$ (D) Tc અથવા $<Tc$
 8. ΔG° અને K_p વચ્ચેનો સાચો સંબંધ કયો છે ?
(A) $kp = \left(\frac{e}{RT}\right)^{\Delta G^\circ}$ (B) $kp = \frac{\Delta G^\circ}{RT}$ (C) $Kp = e^{-\Delta G^\circ/RT}$ (D) $Kp = -RT \log \Delta G^\circ$

- નીચેના હેતુલક્ષી પ્રકારના 9 થી 12 પ્રશ્નો માટે માંગ્યા મુજબ જવાબો આપો. પ્રત્યેકના એક ગુણ છે. [04]
- 9. બંધગિર્જા એટલે શું ?
- 10. $r \propto \frac{1}{\sqrt{d}}$ ને શાબ્દિક રીતે રજૂ કરો.
- 11. ઉષ્મા ગતિશાસ્ત્રના પ્રથમ નિયમ માટે $DU = 0$ ક્યારે થાય ?
- 12. $K_p = K_c \times (RT)^{\Delta n(g)}$ સૂત્રનો ઉપયોગ કરતાં K_c ના મૂલ્ય કરતાં K_p નું મૂલ્ય ઓછું પ્રાપ્ત થવા માટેનું મુખ્ય પરિબલ શું ?

વિભાગ : B

- નીચેના ટૂંક જવાબી પ્રકારના 13 થી 19 પ્રશ્નોના ઉત્તરો આપો, પ્રત્યેકના બે ગુણ છે. [14]
- 13. આલ્કલી ધાતુઓની હેલોજન પ્રત્યે પ્રતિક્રિયાત્મકતા સમજાવો.
- 14. પાણીમાં રહેલા Ca^{+2} અને Mg^{+2} આયનોને બિનઅસરકારક બનાવવાની પદ્ધતિ સમજાવો.
- 15. મેગ્નેશિયમ અને કેલ્શિયમની જૈવિક અગત્યતા સમજાવો.

અથવા

- 15. કેલ્શિયમ હાઈડ્રોક્સાઈડના જલીય દ્રાવણમાં કાર્બન ડાયોક્સાઈડ વાયુ પસાર કરતાં પ્રથમ તે દ્રાવણ દુધિયું બને છે, જેમાં કાર્બનડાયોક્સાઈડ વાયુ પસાર કરતાં દ્રાવણ રંગવિહીન બને છે. કારણ પ્રક્રિયા સમીકરણથી સમજાવો.
- 16. ઈલેક્ટ્રોમેરિક અસર એટલે શું ? સમજાવો.

અથવા

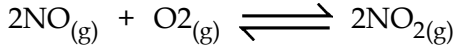
- 16. $CH_3CH_2CH_2COOCH_3$ અને $CH_3CH=CH.C^{\circ}C.CH_2OH$ ના IUPAC નામ આપો.
- 17. NH_3 કરતાં NF_3 ની દ્વિ-ધ્રુવ ચાકમાત્રા ઓછી છે. સમજાવો.
- 18. 500 કેલ્વિન તાપમાને 2 લિટર કદના પાત્રમાં પાણી પર 0.32gm O_2 વાયુ એકત્રિત કર્યો છે. જો 500 K તાપમાને પાણીનું બાષ્પદબાણ 32 મિલિબાર હોય, તો શુષ્ક O_2 વાયુનું દબાણ શોધો.
- 19. 25°C તાપમાન ધરાવતા વાતાવરણમાં 0°C તાપમાન ધરાવતા બરફને મૂકતાં તે આપમેળે પીગળે છે, વિધાન કારણ આપી સમજાવો.

વિભાગ : C

- નીચેના ટૂંકજવાબી પ્રકારના 20થી 23 પ્રશ્નોના માંગ્યા મુજબ ઉત્તરો આપો. પ્રત્યેકના ત્રણ ગુણ છે. [12]
- 20. 10% w/w NaOHના જલીય દ્રાવણની મોલાલિટી તથા NaOHના મોલઅંશની ગણતરી કરો.
- 21. વાયુના પ્રવાહીકરણના સંદર્ભમાં Tc, Pc અને Vc એટલે શું ? સમજાવો.

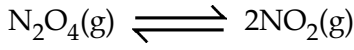
22. 298 K તાપમાને NO(g) અને NO₂(g) ની પ્રમાણિત સર્જન ઉષ્માના મૂલ્યો અનુક્રમે 90.37 અને 33.85 K.J/mol છે. NO(g), O₂(g) અને NO₂(g) ની 298 K તાપમાને અને 1 બાર દબાણે એન્ટ્રોપી અનુક્રમે 210.45, 205 અને 240.6 જુલ.કે-1. મોલ-1 છે, તો નીચેની પ્રક્રિયાનો પ્રમાણિત મુક્તઊર્જાનો ફેરફાર કેટલો થશે.

23. લ-શેટેલિય સિદ્ધાંત લખી, આપેલ પ્રક્રિયા N₂(g) + 3H₂(g) \rightleftharpoons 2NH₃(g) પર થતી તાપમાનના ફેરફારની અસર સમજાવો. પ્રક્રિયા માટે એન્ટાલ્પી ફેરફાર -92.38 K.J છે.

અથવા

23. 6.9gm N₂O₄(g) ને 0.5 lit ના બંધપાત્રમાં લેવામાં આવે છે. 400 K તાપમાને જો પાત્રમાં નીચે મુજબ સંતુલન સ્થપાય તો સંતુલન સમયે વાયુના આંશિક દબાણ તથા KP ના મૂલ્યોની ગણતરી કરો. (સંતુલને કુલ દબાણ 9.15 બાર છે.)

વિભાગ : D

- નીચેના દીર્ઘ જવાબી પ્રકારના 24થી 26 પ્રશ્નોના માંગ્યા મુજબ જવાબો આપો. પ્રત્યેકના ચાર ગુણ છે. [12]

24. Cu₂S + SO₄²⁻ → CuO + SO₂ પ્રક્રિયાને એસિડિક માધ્યમમાં ઓક્સિડેશન આંક પદ્ધતિથી સંતુલિત કરો.
25. CO અણુનો આણ્વિય ક્ષક ચિતાર દોરી તેનો બંધકમાંક ગણો તેમજ ચૂંબકીય ગુણ જણાવો.

અથવા

25. 'બોર્ન હેબર ચક્ર'થી NaCl સ્ફટિકની બનાવટના વિવિધ તબક્કાઓ સમજાવો.
26. કાર્બનિક પ્રક્રિયાઓના મુખ્ય પ્રકારો યોગ્ય એક-એક ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.

ધોરણ-11 રસાયણ વિજ્ઞાન (052)
વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3.00 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

કુલ ગુણ : 80

- પ્રથમ અને દ્વિતીય વાર્ષિક પરીક્ષા માટેના પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ
- પ્રશ્નપત્રમાં A, B, C, D એમ કુલ ચાર વિભાગો છે, જેમાં B થી Dમાં આંતરિક વિકલ્પ પ્રશ્નો રહેશે.
- હેતુ પરનો ગુણભાર :

ક્રમાંક	હેતુ	ગુણ	ટકાવારી
1.	જ્ઞાન (K)	24	30%
2.	સમજ (U)	32	
3.	ઉપયોજન (A)	16	20%
4.	કૌશલ્ય (S)	08	10%
	કુલ	80	100%

- પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણની ફાળવણી

ક્રમાંક	પ્રશ્નનો પ્રકાર	પ્રશ્ન સંખ્યા	ગુણ	સમય
1.	બહુ વૈકલ્પિક પ્રશ્નો હેતુલક્ષી પ્રશ્નો	12 08	20	30 મિનિટ
2.	ટૂંક જવાબી પ્રશ્નો (SA-I)	08		
3.	ટૂંક જવાબી પ્રશ્નો (SA-II)	08	24	55 મિનિટ
4.	દીર્ઘ જવાબી પ્રશ્નો (LA)	05	20	55 મિનિટ
	કુલ	41 પ્રશ્નો	80 ગુણ	120 મિનિટ

- કઠિનતામૂલ્ય આધારિત ગુણભાર :

ક્રમાંક	કઠિનતાનું સ્તર	કઠિનતા મૂલ્ય
1.	સરળ	40%
2.	મધ્યમ	45%
3.	કઠિન	15%
	કુલ	100%

ધધોરણ-11 રસાયણ વિજ્ઞાન (052)
વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3.00 કલાક

પાઠ્યપુસ્તકમાંના પ્રકરણ/એકમદિઠ ગુણભાર

કુલ ગુણ : 80

ભાગ : 1 (પ્રકરણ / એકમ : 1 થી 7)

એકમ ક્રમાંક	એકમનું નામ	ગુણભાર
1.	રસાયણ વિજ્ઞાનની પાયાની સંકલ્પનાઓ	04
2.	પરમાણ્વિય બંધારણ	06
3.	તત્વોનું વર્ગીકરણ અને ગુણધર્મોમાં આવર્તિતા	04
4.	રેડોક્ષ પ્રક્રિયાઓ	05
5.	હાઈડ્રોજન	04
6.	S-વિભાગના તત્વો (આલ્કલી અને આલ્કલાઈન અર્થ તત્વો)	05
7.	કાર્બનિક રસાયણ વિજ્ઞાનના પાયાના સિદ્ધાંતો	06
	કુલ	34 ગુણ

ભાગ : 2 (પ્રકરણ / એકમ : 1 થી 7)

એકમ ક્રમાંક	એકમનું નામ	ગુણભાર
1.	રાસાયણિક બંધન અને આણ્વિય રચના	06
2.	દ્રવ્ય અવસ્થા : વાયુ અને પ્રવાહી	05
3.	ઉષ્માગતિ શાસ્ત્ર	06
4.	સંતુલન	08
5.	P-વિભાગના કેટલાક તત્વો (I)	07
6.	હાઈડ્રોકાર્બન	10
7.	પર્યાવરણીય રસાયણવિજ્ઞાન	04
	કુલ	46 ગુણ

નોંધ : મા. શિ. બોર્ડની જાહેર પરીક્ષાને ધ્યાને લઈ ગોઠવાતી વાર્ષિક પરીક્ષામાં ઉપરોક્ત બંને ભાગનું કુલ ગુણ ભારણ 80 ગુણ અને કુલ 14 પ્રકરણ રહેશે.

- ભૌતિક રસાયણ વિજ્ઞાન = 35 + 2 = 37%
 - અકાર્બનિક રસાયણ વિજ્ઞાન = 35 + 2 = 37%
 - કાર્બનિક રસાયણ વિજ્ઞાન = 24 + 2 = 26%
- કુલ 94 + 6 = 100%

ધોરણ-11 રસાયણ વિજ્ઞાન (052)
માસવાર અભ્યાસક્રમ

નં.	માસ	કાર્યદિવસ	ભાગ	પ્રકરણ
1.	જૂન-2016	22	1	ભાગ-1ના 1 શરૂ
2.	જુલાઈ	25		1 પૂર્ણ, 2 પૂર્ણ, 3 શરૂ
3.	ઓગસ્ટ	23		3 પૂર્ણ, 4 પૂર્ણ
4.	સપ્ટેમ્બર	24		5 પૂર્ણ, 6 શરૂ, (સમૂહ-I સુધી) (સંયોજનો સહિત) પ્રથમ પરીક્ષા :
5.	ઓક્ટોબર	21		6 પૂર્ણ, 7 શરૂ કરી પૂર્ણ કરવું.
6.	નવેમ્બર	11	2	ભાગ-2ના 1 શરૂ
7.	ડિસેમ્બર	26		1 પૂર્ણ, 2 પૂર્ણ
8.	જાન્યુઆરી-2017	24		3 પૂર્ણ અને 4 શરૂ
9.	ફેબ્રુઆરી	23		4 પૂર્ણ અને 5 પૂર્ણ
10.	માર્ચ	25		6 પૂર્ણ અને 7 પૂર્ણ
11.	એપ્રિલ	22		પુનરાવર્તન તથા વાર્ષિક પરીક્ષા

નોંધ :

પ્રથમ સત્ર	06-06-2016 to 27-10-2016
દ્વિતીય સત્ર	18-11-2016 to 30-04-2017
પ્રથમ પરીક્ષા	22-09-2016 to 01-10-2016
દ્વિતીય પરીક્ષા	30-01-2017 to 08-02-2017
વાર્ષિક પરીક્ષા	10-04-2017 to 19-04-2017

રસાયણ વિજ્ઞાન (052) ધોરણ-11

નોંધ : પ્રશ્નપત્ર સંરચના સમયે પ્રશ્નિક શિક્ષકશ્રીઓએ ધ્યાનમાં લેવાની બાબતો :

- (1) વિભાગ-Aના MCQ ભાગમાં વિકલ્પો A, B, C અને Dના બદલે તેનો સાચો જવાબ વિકલ્પમાં દર્શાવેલ જવાબ જ જવાબવહીમાં લખે તેવો આગ્રહ રાખશે.
- (2) ઈલેક્ટ્રોન રચના માટે તત્ત્વોની પરમાણુ ક્રમાંક (Z) આપવાનો રહેશે.
- (3) રાસાયણિક ગણતરી માટે તત્ત્વોના પરમાણુ દળાંક કે અણુના આણ્વિક દળ આપવાના રહેશે.
- (4) સંયોજનના જટીલ અણુસૂત્રો, ખનીજોના અણુસૂત્રો તેમ જ જટીલ આકૃતિઓ પૂછવી નહીં.
- (5) અણુમાં, બંધ લંબાઈના મૂલ્યો, બંધ વિયોજન, ઊર્જાના મૂલ્યો વગેરે પૂછવા નહીં.
- (6) પ્રશ્નપત્રમાં દાખલા 14 થી 16 ગુણ સુધીના પૂછી શકાશે.
- (7) જરૂરી અચળાંકોના મૂલ્યો આપવાના રહેશે.
- (8) વૈજ્ઞાનિકોના નામ પૂછી શકાય, પરંતુ તેની શોધ માટેની સાલ (Year) પૂછવી નહીં.

ધોરણ-11 રસાયણશાસ્ત્ર (052)
વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3.00 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું માળખું

કુલ ગુણ : 80

વિભાગ : A

20 ગુણ

પ્રશ્ન નં. 1 થી 12 બહુ વિકલ્પીય અને પ્રશ્ન નં. 13થી 20 હેતુલક્ષી પ્રશ્નો છે. પ્રત્યેક પ્રશ્ન 1 ગુણનો છે. હેતુલક્ષી પ્રશ્નોના જવાબો માત્ર એક મૂલ્ય હોવા જોઈએ, એક કરતા વધારે જવાબો ન હોવા જોઈએ.

વિભાગ : B

16 ગુણ

પ્રશ્ન નં. 21 થી 28 ટૂંક જવાબી છે. પ્રત્યેક પ્રશ્ન 2 ગુણનો છે. મહત્તમ ચાર મુદ્દામાં જવાબ આપી શકાય તેવા પ્રશ્નો, જેમાં ત્રણ પ્રશ્નો આંતરિક વિકલ્પના રહેશે.

વિભાગ : C

24 ગુણ

પ્રશ્ન નં. 29 થી 36 ટૂંક જવાબી પ્રશ્નો છે. પ્રત્યેક પ્રશ્ન 3 ગુણનો છે. પ્રશ્નોના ઉત્તર મુદ્દાસર લખો, જેમાં બે પ્રશ્નો આંતરિક વિકલ્પના રહેશે.

વિભાગ : D

20 ગુણ

પ્રશ્ન નં. 37 થી 41 લાંબા જવાબી પ્રશ્નો છે. જેમાં બે પ્રશ્નો આંતરિક વિકલ્પના રહેશે. પ્રત્યેક પ્રશ્ન 4 ગુણના છે.

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સ વગેરેનાં માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ હાર્દ / ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

BLUEPRINT

વાર્ષિક પરીક્ષા

ધોરણ - 11

વિષય : રસાયણ વિજ્ઞાન (052)

કુલ ગુણ : 80

સમય : 180 મિનિટ

No.	પ્રકરણનું નામ	જ્ઞાન (K)				સમજ (U)				ઉપયોજન (A)				કૌશલ્ય (S)				Total No. of Que.	Marks
		MCQ & OBJ	SA-I	SA-II	LA	MCQ & OBJ	SA-I	SA-II	LA	MCQ & OBJ	SA-I	SA-II	LA	MCQ & OBJ	SA-I	SA-II	LA		
		A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D		
1.	રસાયણ વિજ્ઞાનની પાયાની સંકલ્પનાઓ	1(1)														1(3)		02	04
2.	પરમાણ્વિય બંધારણ	1(1)			1(4)	1(1)												03	06
3.	તત્ત્વોનું વર્ગીકરણ અને ગુણધર્મોમાં આવર્તિતા	1(1)							1(3)									02	04
4.	રેડોક્ષ પ્રક્રિયાઓ	1(1)											1(4) 1(4)*					02	05
5.	હાઈડ્રોજન	1(1)				1(1)	1(2) 1(2)*											03	04
6.	S-વિભાગના તત્ત્વો (આલ્કલી અને આલ્કલાઈન અર્થતત્ત્વો)						1(2)	1(3) 1(3)*										02	05
7.	કાર્બનિક રસાયણ વિજ્ઞાનના પાયાના સિદ્ધાંતો	1(1)					1(2)					1(3)						03	06
ભાગ-2																			
1.	રાસાયણિક બંધન અને આણ્વિય રચના										1(2)						1(4)	02	06
2.	દ્રવ્ય અવસ્થા : વાયુ અને પ્રવાહી		1(2) 1(2)*										1(3)					02	05
3.	ઉષ્માગતિ શાસ્ત્ર	1(1)	1(2)			1(1)				1(1)				1(1)				05	06
4.	સંતુલન					1(1)			1(4)				1(3)					03	08
5.	P-વિભાગના કેટલાક તત્ત્વો (I)	1(1)		1(3) 1(3)*		1(1)	1(2) 1(2)*											04	07
6.	હાઈડ્રોકાર્બન	1(1)		1(3)		2(2)			1(4) 1(4)*									05	10
7.	પર્યાવરણીય રસાયણ વિજ્ઞાન	1(1)				1(1)	1(2)											03	04
Sub Total		10(10)	2(4)	2(6)	1(4)	8(8)	5(10)	2(6)	2(8)	1(1)	1(2)	3(9)	1(4)	1(1)	-	1(3)	1(4)	41	80
Total		15(24)				17(32)				6(16)				3(8)					80

- નોંધ : - અહીં કોંસની અંદરનો આંક જે-તે પ્રશ્નના ગુણભાર તેમજ કોંસની બહારનો આંક પ્રશ્ન સંખ્યા સૂચવે છે.
- (*) નિશાની આંતરિક વિકલ્પ પ્રશ્ન/ગુણ આંક સૂચવે છે.

ધોરણ-11 રસાયણ વિજ્ઞાન (052)
વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3.00 કલાક

નમૂનાનું પ્રશ્નપત્ર

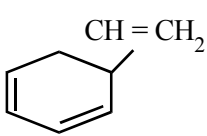
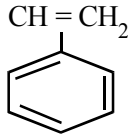
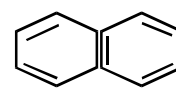
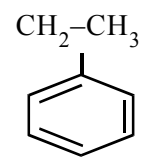
કુલ ગુણ : 80

સૂચના :

- (1) આ પ્રશ્નપત્રમાં કુલ 41 પ્રશ્નો છે. તમામ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
- (2) આ પ્રશ્નપત્રમાં કુલ ચાર વિભાગ A, B, C અને D છે. દરેક વિભાગ આપેલ ઉત્તરવહીમાં નવા પાના પર લખવાના રહેશે. તેમ જ બધા જ પ્રશ્નના ઉત્તર ક્રમ અનુસાર જ લખવાના રહેશે.
- (3) તમારા ઉત્તરો પ્રશ્નમાં માગ્યા મુજબ મુદ્દાસર તેમજ જરૂર હોય ત્યાં પ્રક્રિયા સમીકરણ, આકૃતિસહ લખો.
- (4) ગણતરી માટે બોર્ડ દ્વારા આપવામાં આવેલ લોગ-ટેબલ કે પોતાના સાદા કેલ્ક્યુલેટરનો ઉપયોગ કરી શકાશે.
- (5) બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નોના ઉત્તરો A, B, C D વિકલ્પ ક્રમાંક ન લખતાં માત્ર તેમના જવાબો જ ઉત્તરવહીમાં જ લખવાના રહેશે.

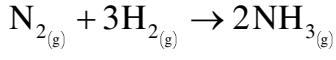
વિભાગ : A

- પ્રશ્ન નં. 1 થી 12 બહુવિકલ્પીય પ્રકારના છે અને પ્રશ્ન નં. 13 થી 20 હેતુલક્ષી પ્રકારના છે. [20] પ્રત્યેક પ્રશ્ન 1 ગુણનો છે.
1. તત્વના એક પરમાણુનું દળ 6.643×10^{-23} ગ્રામ છે. આ તત્વના 20 કિ.ગ્રામમાં તેના પરમાણુના કેટલા મોલ હશે !
(A) 400 (B) 200 (C) 100 (D) 500
 2. Cr(Z = 24)ની ભૂમિઅવસ્થામાં છેલ્લે દાખલ થતાં ઈલેક્ટ્રોનના ક્વોન્ટમ આંક n અને l ના મૂલ્યો અનુક્રમે કયા છે ?
(A) $n = 3, l = 0$ (B) $n = 3, l = 1$ (C) $n = 4, l = 0$ (D) $n = 3, l = 2$
 3. બહુ ઈલેક્ટ્રોન ધરાવતા પરમાણુની ભૂમિ અવસ્થામાં નીચેનામાંથી કઈ પરમાણુકક્ષક કેન્દ્રની સૌથી નજીક હશે ?
(A) $4f$ (B) $5p$ (C) $4d$ (D) $5s$
 4. કઈ પ્રક્રિયા રેડોક્ષ નથી ?
(A) $Cl_2 + OH^- \rightarrow Cl^- + ClO_3^-$ (B) $3Ca + N_2 \rightarrow Ca_3N_2$
(C) $AgCN + CN^- \rightarrow [Ag(CN)_2]^-$ (D) $SO_2 + 2H_2S \rightarrow 3S + 2H_2O$
 5. કયા આલ્કીનની સ્થિરતા સૌથી વધુ છે ?
(A) $CH_2 = CH_2$ (B) $CH_3 - CH = CH_2$
(C) $(CH_3)_2 C = C(CH_3)_2$ (D) $CH_3 - CH = CH - CH_3$

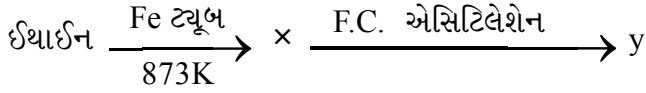
6. $2\text{H}_{2(\text{g})} + \text{O}_{2(\text{g})} \rightarrow 2\text{H}_2\text{O}_l$ $\Delta H = -570$ કિજૂલ
 $\text{H}_2\text{O}_{(l)}$ ની સર્જન એન્થાલ્પી કેટલી હશે ?
 (A) - 570 કિજૂલ (B) - 285 કિજૂલ
 (C) + 570 કિજૂલ (D) - 1140 કિજૂલ
7. સાચા વિધાનો માટે T અને ખોટા વિધાનો માટે F નો સાચો વિકલ્પ કયો છે ?
 (i) હવામાં ઊડતું વિમાન બંધ પ્રણાલીનું ઉદાહરણ છે.
 (ii) CH_4 અણુમાં ચારેય C-H બંધની વિયોજન ઊર્જા સમાન છે.
 (iii) $\Delta H_{(\text{દહન})}$ હંમેશા -ve હોય છે, જ્યારે $\Delta H_{(\text{સર્જન})}$ હંમેશા +ve હોય છે.
 (iv) ઉષ્માગતિકીય પ્રતિવર્તી ફેરફાર અને ચક્રીય ફેરફાર સમાન પ્રકારનાં ફેરફાર થાય છે.
 (A) TTFT (B) TTFF (C) TFFF (D) FFFF
8. $\text{PCl}_{5(\text{g})} \rightleftharpoons \text{PCl}_{3(\text{g})} + \text{Cl}_{2(\text{g})}$ પ્રક્રિયા માટે PCl_5 ના પ્રારંભિક મોલ a અને સંતુલન સમયે ઉત્પન્ન થતાં Cl_2 ના મોલ x હોય તેમ જ વાયુમિશ્રણનું કુલ દબાણ P હોય તો સંતુલન સમયે PCl_5 નું આંશિક દબાણ કેટલું હશે !
 (A) $\frac{a-x}{a+x} \times P$ (B) $\frac{a-x}{a+x} \times \frac{1}{P}$ (C) $\frac{x}{a+x} \times P$ (D) $\frac{a}{a+x} \times \frac{1}{P}$
9. એસ્બેસ્ટોસમાં કયો સિલિકેટ ઋણ આયન હોય છે ?
 (A) $\text{Si}_2\text{O}_7^{6-}$ (B) $(\text{Si}_4\text{O}_{11}^{6-})_n$ (C) $\text{Si}_3\text{O}_9^{6-}$ (D) $(\text{Si}_4\text{O}_{12}^{8-})_n$
10. કયું સંયોજન એરોમેટિક નથી ?
 (A) (B) (C) (D)
11. પીવાના પાણીમાં કયા આયનની માત્રા જરૂર કરતાં વધુ હોય તો બ્લુબેબી રોગ થવાની શક્યતા રહેલી છે ?
 (A) Cl^- (B) NO_3^- (C) SO_4^{2-} (D) F^-
12. $\text{CO} + \text{H}_2$ વાયુ મિશ્રણ કયા નામે જાણીતું છે ?
 (A) જળવાયુ (B) અશ્રુવાયુ (C) ઉત્પાદક વાયુ (D) હાસ્યવાયુ
13. H પરમાણુના વર્ણપટમાં કઈ શ્રેણી દૃશ્યમાન વિસ્તારમાં જોવા મળે છે ?
14. એલ્યુમિનિયમ કાર્બાઈડની ભારે પાણી સાથેની પ્રક્રિયાનું સમતુલિત સમીકરણ લખો.
15. શૂન્યાવકાશમાં 1 મોલ આદર્શ વાયુનું સમતાપી પ્રસરણ થાય ત્યારે એન્ટ્રોપી ફેરફારનું સૂત્ર લખો.

16. T K તાપમાને અને નિયત દબાણે આપેલ પ્રક્રિયા માટે એન્ટાલ્પી ફેરફાર અને આંતરિક ઊર્જા ફેરફાર વચ્ચેનો તફાવત કયા સૂત્ર વડે દર્શાવાય છે ?

17. $\text{BaSO}_4 + 4\text{C} \xrightarrow{\Delta} x + y$ આ પ્રક્રિયામાં X અને Y જણાવો.
18. વિનાઈલ સાયનાઈડમાં σ અને π બંધની સંખ્યા જણાવો.
19. નીચેની પ્રક્રિયામાં અંતિમ નીપજ Y ઓળખો. (બંધારણ સાથે)

20. CH_4 , N_2O , CFC અને CO_2 વાયુને GWP (ગ્લોબલ વોર્મિંગ પોટેન્શિયલ) આધારિત ક્રમમાં ગોઠવો.

વિભાગ : B

- પ્રશ્ન નં. 21 થી 28 ટૂંક જવાબી પ્રશ્નો છે. પ્રત્યેક પ્રશ્ન 2 ગુણનો છે.

[16]

21. H_2O_2 ની ઓક્સિડેશનકર્તા તરીકેની કોઈપણ બે સંતુલિત પ્રક્રિયાઓ લખો.

અથવા

21. ડાયહાઈડ્રોજન વાયુની ઔદ્યોગિક બનાવટ હાઈકાર્બનમાંથી પ્રક્રિયા દ્વારા સમજાવો.
22. મેસોમેરિક અસર યોગ્ય ઉદાહરણ આપી સમજાવો.
23. કળીચૂનાના કોઈપણ ચાર ઉપયોગો લખો.
24. ચાર્લ્સનો નિયમ લખો અને $V/T = K$ સૂત્ર મેળવો.

અથવા

24. ડાલ્ટનનો આંશિક દબાણનો નિયમ લખો અને તેની ઉપયોગિતા સમજાવો.
25. મોલર ઉષ્માક્ષમતાની વ્યાખ્યા આપી તેનું સૂત્ર અને એકમ જણાવો.
26. σ અને π^* આણ્વિક કક્ષકો કોને કહે છે ? તેની સમમિતિ દર્શાવો.
27. “સમૂહ-13માં પરમાણુક્રમાંકના વધારાની સાથે +1 ઓક્સિડેશન અવસ્થાની સ્થિરતા વધે છે.” – કારણ આપો.

અથવા

27. ડાયઑરેનમાંથી (i) ઓરેજિન તેમજ (ii) બોરિક એસિડની બનાવટની પ્રક્રિયા આપો.
28. BOD અને COD વચ્ચેનો તફાવત જણાવો. (કોઈ બે-બે મુદ્દા)

વિભાગ : C

- પ્રશ્ન નં. 29 થી 36 લાંબા પ્રશ્નો છે. પ્રત્યેક પ્રશ્ન 3 ગુણનો છે. પ્રશ્નોના ઉત્તરો મુદ્દાસર લખો. [24]
- 29. 4M H₂SO₄ દ્રાવણની મોલાલિટી કેટલી થાય ?
(દ્રાવણની ઘનતા 1.992 ગ્રામ મિલિ-1 છે. H, O અને S ના પરમાણ્વિયદળ અનુક્રમે 1, 16, 32 છે.)
- 30. ઇલેક્ટ્રોનપ્રાપ્તિ એન્ટાલ્પી એટલે શું ? હેલોજન સમૂહનાં તત્ત્વોનું આ ગુણધર્મ અંગેનું વલણ સમજાવો.
- 31. વિથિયમ તેના સમૂહનાં તત્ત્વોથી કઈ બાબતમાં અલગ પડે છે ?

અથવા

- 31. બેરિલિયમનો એલ્યુમિનિયમ સાથેનો વિકર્ણ સંબંધ સમજાવો.
- 32. ક્રિયાશીલ સમૂહ સમઘટકતા અને ચલરૂપકતા યોગ્ય ઉદાહરણ આપી સમજાવો.
- 33. ગ્રેહામનો વાયુ પ્રસરણનો નિયમ લખી NH₃ અને HCl વાયુઓના પ્રસરણવેગનો ગુણોત્તર મેળવવાનો પ્રયોગ વર્ણવો.
- 34. 10 મિલિ. 0.1M Ba(OH)₂ ધરાવતા દ્રાવણમાં 20 મિલિ 0.15M HCl ઉમેરવામાં આવે તો પરિણમતા મિશ્ર દ્રાવણની PH કેટલી થશે ?
- 35. કોલેમેનાઈટમાંથી બોરેક્સની બનાવટ પ્રક્રિયા સમીકરણ દ્વારા સમજાવો.

અથવા

- 35. કાર્બનની એસિડ સાથેની પ્રક્રિયાઓ સમીકરણ સહિત સમજાવો.
- 36. આલ્કેનની બનાવટની ત્રણ જુદી જુદી પ્રક્રિયાઓ સમીકરણ દ્વારા સમજાવો.

વિભાગ : D

- પ્રશ્ન નં. 37 થી 41 અતિ લાંબા જવાબી પ્રશ્નો છે. પ્રત્યેક પ્રશ્નના 4 ગુણ છે. [20]
- 37. NO અણુનો આણ્વિયકક્ષક ચિતાર દોરી આણ્વિય ઇલેક્ટ્રોન રચના લખો અને બંધક્રમાંકની ગણતરી દર્શાવો. તથા તેનો ચુંબકીય ગુણ દર્શાવો.
- 38. 0.1M CH₃COOHના દ્રાવણમાં 0.1M CH₃COONa ઉમેરતાં CH₃COOHના દ્રાવણની PHમાં કેટલો ફેરફાર થશે ? (K_aCH₃COOH = 1.78 × 10⁻⁵)
- 39. ફિનોલમાંથી P-કેસોલનું પરિવર્તન લખો. (ચાર તબક્કામાં)

અથવા

- 39. ટોલ્યુઈનમાંથી બેન્ઝોઈક એસિડનું પરિવર્તન લખો. (ચાર તબક્કામાં)
- 40. દે-બ્રોગલીનો સિદ્ધાંત લખી સમજાવો તથા ગણતરીથી પૂરવાર કરો કે “ઇલેક્ટ્રોન જેવા સૂક્ષ્મકણ માટે જ તરંગ પ્રકૃતિ સંભવી શકે.”
(ઇલેક્ટ્રોનનો વેગ → 10⁸ સેમી. સેકન્ડ⁻¹ અને ઇલેક્ટ્રોનનું દળ → 9.1 × 10⁻³¹ કિ.ગ્રા.)
- 41. નીચેની રેડોક્ષ પ્રક્રિયા કોઈપણ પદ્ધતિથી સંતુલિત કરો.

અથવા

- 41. નીચેની રેડોક્ષ પ્રક્રિયા કોઈ એક પદ્ધતિથી સંતુલિત કરો.
Cl₂ + NaOH → NaCl + NaClO₃

ધોરણ-11 ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા) દ્વિતીય પરીક્ષા

સમય : 2.00 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

કુલ ગુણ : 50

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સ વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ / ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોજન (A)	વિશ્લેષણ (AN)	સંયોજન/કૌશલ્ય (S)	મૂલ્યાંકન (E)	કુલ ગુણ
ગુણ	10	11	4	4	14	7	50
ટકા	20	22	8	8	28	14	100%

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણની ફાળવણી :

ક્રમાંક	પ્રશ્નપત્રનું સ્વરૂપ	સંખ્યા	ગુણ	સમય
1.	નિબંધ પ્રકારના (E)	04	20	55 મિનિટ
2.	લાંબા પ્રશ્નો (LA)	–	–	–
3.	ટૂંકા પ્રશ્નો (SA)	17	17	20 મિનિટ
4.	અતિ ટૂંકા પ્રશ્નો (VSA)	3	6	10 મિનિટ
5.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો (O)	17	7	35 મિનિટ
	કુલ ગુણ	41	50	120 મિનિટ

કઠિનતા મૂલ્ય પરનો ગુણભાર :

ક્રમાંક	કઠિનતાનું સ્તર	કઠિનતા મૂલ્ય
1.	સરળ	40%
2.	મધ્યમ	45%
3.	કઠિન	15%
	કુલ	100%

BLUEPRINT દ્વિતીય કસોટી

ધોરણ : 11 **વિષય : ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા)** **કુલ ગુણ : 50** **સમય : 2 કલાક**

No.	Chapter Name	જ્ઞાન (K)				સમજ (U)				ઉપયોગન (A)				વિશ્લેષણ (AN)				સંયોજન/ક્રીયાત્મક (S)				મૂલ્યાંકન (E)				Total Marks	
		EA	LA	SA	VSA	EA	LA	SA	VSA	EA	LA	SA	VSA	EA	LA	SA	VSA	EA	LA	SA	VSA	EA	LA	SA	VSA		
1.	પૃથ્ઠ	4(1)		1(1)	1(1)				2(1)	1(1)																	9(6)
2.	ગદ્ય								2(1)							1(1)						4(1)			1(1)		9(6)
3.	વ્યાકરણ												3(3)	1(3)													12(21)
4.	અર્થગ્રહણ															1(1)											8(8)
5.	લેખન																										12(2)
SubTotal		4(1)	-	-	3(3)	3(5)	-	-	4(2)	6(6)	1(3)					2(2)	2(6)	12(2)				4(1)			3(3)	-	
Total		10(9)				11(11)				4(6)				4(8)				14(3)				07(4)				50(41)	

- નોંધ : (1) કોંસ બહારના અંક ગુણ દર્શાવે છે.
(2) કોંસમાં દર્શાવેલ અંક પ્રશ્ન સંખ્યા દર્શાવે છે.

ધોરણ-11 ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા)
દ્વિતીય પરીક્ષા

સમય : 2.00 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

કુલ ગુણ : 50

વિભાગ : A

09 ગુણ

વિભાગ : B

09 ગુણ

વિભાગ : C

12 ગુણ

વિભાગ : D

08 ગુણ

વિભાગ : E

12 ગુણ

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સ વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ / ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

ધોરણ-11 ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા)
દ્વિતીય પરીક્ષા

સમય : 2.00 કલાક

પ્રકરણનો ગુણભાર

કુલ ગુણ : 50

પ્રકરણ ક્રમ	પ્રકરણનું નામ	ગુણભાર
1.	પદ્ય વિભાગ	09
2.	ગદ્ય વિભાગ	09
3.	વ્યાકરણ	12
4.	અર્થ ગ્રહણ	08
5.	લેખન સજ્જતા	12
	કુલ	50

ધોરણ-11 ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા) (001) (સામાન્ય પ્રવાહ)
દ્વિતીય પરીક્ષા

સમય : 2.00 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

કુલ ગુણ : 50

- સામાન્ય માહિતી : પ્રશ્નપત્ર પાંચ વિભાગમાં વહેંચાયેલું છે.
- પાઠ્યપુસ્તક : ધો. 11 ગુજરાતી - પ્રથમભાષા, જૂન-2016ની આવૃત્તિ
- પ્રશ્નપત્રનું સંપાદન કરનાર પ્રાશ્નિકને સૂચનાઓ :
 1. સમગ્ર પ્રશ્નપત્રનું વિષયાંગ પાઠ્યપુસ્તક આધારિત રાખવું.
 2. હેતુલક્ષી પ્રશ્નમાં એક જ મુદ્દાનો સમાવેશ થાય તેવા પ્રશ્નો પૂછવા.
 3. પ્રશ્નપત્રમાં ભાષા સરળ રાખવી અને સૂચનાઓ સ્પષ્ટ રૂપમાં મૂકવી.
 4. પાઠ્યપુસ્તકના પ્રત્યેક પ્રકરણને પ્રાધાન્ય આપી યોગ્ય ગુણભાર ફાળવવો.
 5. કૃતિ સંપાદનમાં વિવિધ મૂલ્યોનો સમાવેશ થાય તેની કાળજી લીધી છે. વિદ્યાર્થીઓને યોગ્ય મૂલ્યની સ્પષ્ટતા થાય તેવા પ્રશ્નો સંપાદન કરવા.
 6. 30% પ્રથમ સત્ર અને બીજા સત્રનું 70% પૂછવું.
 7. પૂરકમાંથી ગદ્ય-પદ્યના પ્રશ્નો પૂછવા નહીં, વાંચન કરાવવું.

સૂચના :

1. પ્રત્યેક પ્રશ્ન ફરજિયાત છે.
2. પ્રશ્નમાં વિકલ્પ આંતરિક છે.
3. જમણી બાજુના અંક ગુણભાર દર્શાવે છે.
4. લેખન સજ્જતા, ભાષાશુદ્ધિ અને લખાણની મૌલિકતાને ગુણ પ્રાધાન્ય રહેશે.

વિભાગ : A (પદ્ય આધારિત)

- નીચેના પ્રશ્નનો ઉત્તર એક વાક્યમાં લખો. (દરેક પ્રશ્નનો એક ગુણ) (02)
 1. પદ્ય આધારિત
 2. પદ્ય આધારિત
- નીચેના દરેક પ્રશ્નનો ત્રણ-ચાર વાક્યમાં ટૂંકમાં ઉત્તર લખો. (દરેક પ્રશ્નના બે ગુણ) (02)
 3. પદ્ય આધારિત
અથવા
 3. પદ્ય આધારિત
- નીચેના દરેક પ્રશ્નના વિસ્તૃત ઉત્તર આશરે 100 શબ્દોમાં લખો. (04)
 4. પદ્ય આધારિત (કોઈ એક મૂલ્ય આધારિત પ્રશ્ન મૂકવો.)
અથવા
 4. પદ્ય આધારિત (કોઈ એક મૂલ્ય આધારિત પ્રશ્ન મૂકવો.)

- નીચેના દરેક પ્રશ્નના હેતુલક્ષી ઉત્તર લખો. (દરેકનો એક ગુણ) (01)
- 5. કાવ્યકૃતિઓના સર્જક અને તેના પ્રદાનને કેન્દ્રમાં રાખીને પાઠ્યપુસ્તક આધારિત પ્રશ્નો પૂછવા.

વિભાગ : B (ગદ્ય આધારિત)

- નીચેના દરેક પ્રશ્નનો ઉત્તર એક વાક્યમાં લખો. (દરેક પ્રશ્નનો એક ગુણ) (02)
- 6. ગદ્ય આધારિત
- 7. ગદ્ય આધારિત
- નીચેના દરેક પ્રશ્નનો ત્રણ-ચાર વાક્યમાં ટૂંકમાં ઉત્તર લખો. (દરેક પ્રશ્નના બે ગુણ) (02)
- 8. ગદ્ય આધારિત
અથવા
- 8. ગદ્ય આધારિત
- નીચેના દરેક પ્રશ્નના વિસ્તૃત ઉત્તર આશરે 100 શબ્દોમાં લખો. (04)
- 9. ગદ્ય આધારિત (કોઈ એક મૂલ્ય આધારિત પ્રશ્ન મૂકવો.)
અથવા
- 9. ગદ્ય આધારિત (કોઈ એક મૂલ્ય આધારિત પ્રશ્ન મૂકવો.)
- નીચેના દરેક પ્રશ્નના હેતુલક્ષી ઉત્તર લખો. (દરેકનો એક ગુણ) (01)
- 10. ગદ્યકૃતિઓના સર્જક અને તેના પ્રદાનને કેન્દ્રમાં રાખીને પાઠ્યપુસ્તક આધારિત પ્રશ્નો પૂછવા

વિભાગ : C (પાઠ્યપુસ્તક આધારિત વ્યાકરણ)

- નીચેના વાક્યમાં રેખાંકિત શબ્દમાં બંધબેસતા પ્રત્યયો મૂકી વાક્ય ફરીથી લખો. (01)
- 11. (ગદ્ય-પદ્ય આધારિત)
- નીચેના વાક્યને કૌંસમાં માંગ્યા પ્રમાણે પરિવર્તન કરી ફરીથી લખો. (01)
- 12. (ગદ્ય-પદ્ય આધારિત)
- નીચેના વાક્યનું દર્શાવ્યા મુજબ પરિવર્તન કરીને લખો. (01)
- 13. (ગદ્ય-પદ્ય આધારિત)
- નીચેનું વાક્ય લેખન-રૂઢિ અને ભાષાશુદ્ધિની દૃષ્ટિએ સુધારી ફરીથી લખો. (01)
- 14. (ગદ્ય-પદ્ય આધારિત)
- નીચેના દરેક શબ્દોના બે-બે સમાનાર્થી શબ્દો લખો. (કોઈપણ બે, દરેકનો અડધો ગુણ) (01)
- 15. (ગદ્ય-પદ્ય આધારિત)
- 16. (ગદ્ય-પદ્ય આધારિત)
- 17. (ગદ્ય-પદ્ય આધારિત)

- नीयेना वाक्यमां रेभांकित शब्दना स्थाने तेनो विरुद्धार्थी शब्द लभी वाक्यनो अर्थ बदलाय नही ते रीते इरीथी लभो. (कोईपण बे वाक्य, दरेकनो अउधो गुण) (01)
- 18. (गद्य-पद्य आधारित)
- 19. (गद्य-पद्य आधारित)
- 20. (गद्य-पद्य आधारित)
- नीयेना शब्दसमूहनो विग्रह लभो. (कोईपण बे, दरेकनो अउधो गुण) (01)
- 21. (गद्य-पद्य आधारित)
- 22. (गद्य-पद्य आधारित)
- 23. (गद्य-पद्य आधारित)
- नीयेना तणपदा शब्दोना शिष्ट भाषानो शब्द लभो. (कोईपण बे, दरेकनो अउधो गुण) (01)
- 24. (गद्य-पद्य आधारित)
- 25. (गद्य-पद्य आधारित)
- 26. (गद्य-पद्य आधारित)
- नीयेना वर्ण साम्य धरावता शब्दोना भेदना आधारे तेना अर्थ शोधीने लभो. (01)
- 27. (गद्य-पद्य आधारित)
- 28. (गद्य-पद्य आधारित)
- 29. (गद्य-पद्य आधारित)
- नीयेना इतिप्रयोगनो अर्थ आपी तेनो वाक्यमां प्रयोग करो. (01)
- 30. (गद्य-पद्य आधारित)
- अथवा
- 30. (गद्य-पद्य आधारित)
- नीयेना गद्यभंडने विचार विकासना योग्य क्रममां गोठवी इरीथी लभो. (02)
- 31. (पाठ्यपुस्तक आधारित)

विभाग : D (अर्थग्रहण)

- नीयेना पाठ्येत्तर पद्यना आधारे आपेल प्रश्नोना उत्तर अेक-अेक वाक्यमां लभो. (दरेक प्रश्ननो अेक गुण) (04)
- 32. अपठित काव्यकृतिना आधारे प्रश्नो.
- 33. सरण, कठिन मध्यम, ज्ञान, समज, उपयोजन.
- 34. पृथक्करणे ध्यानमां राभी प्रश्नो पूछवा.
- 35.

- નીચેના પાઠ્યેત્તર ગદ્યખંડના આધારે આપેલ પ્રશ્નનો ઉત્તર એક વાક્યમાં લખો.
(દરેક પ્રશ્નનો એક ગુણ) (04)
- 36. } અપઠિત ગદ્યખંડના આધારે પ્રશ્નો
- 37. } સરળ, કઠિન, મધ્યમ, જ્ઞાન, સમજ, ઉપયોજન
- 38. } પૃથ્થકરણને ધ્યાનમાં રાખી પ્રશ્નો પૂછવા.
- 39. }

વિભાગ : E (લેખન સજ્જતા)

- નીચેના કોઈ એક વિષય પર આશરે 200 શબ્દોમાં નિબંધ લખો. (08)
- 40. } પ્રકૃતિ / પર્યાવરણ / ચિંતનાત્મક / વર્તમાન પ્રવાહો
- 40. } તહેવારો ઇત્યાદિ વિષયો આવરી લેવા અને દર વર્ષે નિબંધના પ્રકાર બદલતા રહેવા.
- 40. } નિબંધમાં મુદ્દાઓ આપવા.
- નીચેના વિષય પર 100 શબ્દોમાં અહેવાલ તૈયાર કરી લખો. (04)
- 41. સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમો / સરકારી કાર્યક્રમ / સામાજિક તહેવારો / પ્રવાસ વગેરે વિષય આધારિત અહેવાલ પૂછવો.
અથવા
- નીચેની વિચારકણિકાને સમજી 100 શબ્દોમાં તેનો વિચાર-વિસ્તાર કરી લખો.
- 41. (ગદ્ય-પદ્ય બંને મૂકી શકાય.)

ધોરણ-11 ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા)
દ્વિતીય પરીક્ષા

સમય : 2.00 કલાક

નમૂનાનું પ્રશ્નપત્ર

કુલ ગુણ : 50

- સૂચના : 1. પ્રત્યેક પ્રશ્ન ફરજિયાત છે.
2. પ્રશ્નમાં આંતરિક વિકલ્પ છે.
3. જમણી બાજુના અંક ગુણભાર દર્શાવે છે.
4. લેખન સજ્જતા, ભાષાશુદ્ધિ અને લખાણની મૌલિકતાને પ્રાધાન્ય આપવામાં આવશે.

વિભાગ : A (પદ આધારિત)

- નીચેના દરેક પ્રશ્નોના ઉત્તર એક વાક્યમાં લખો. (02)
- 1. આકાશમાં વિહરવા માટે અખો શાની જરૂરિયાત સૂચવે છે ?
- 2. ઝાડવાંને ફળિયું છોડીને ક્યાં જવું છે ?
- નીચેના પ્રશ્નનો ત્રણ-ચાર વાક્યમાં ટૂંકમાં ઉત્તર લખો. (02)
- 3. સુંદરમ્ કોને સુંદર કહે છે ? શા માટે ?
અથવા
- 3. વનમાં ચાંદલિયો ઊગ્યો કાવ્યમાં રજૂ થયેલી દૈનિક ક્રિયાઓ ક્રમમાં નોંધો.
- નીચેના દરેક પ્રશ્નનો આશરે 100 શબ્દોમાં વિસ્તૃત ઉત્તર લખો. (04)
- 4. 'ભજન કરે એ જીતે' કાવ્યમાં વ્યક્ત થયેલો ભક્તિનો મહિમા તમારા શબ્દોમાં લખો.
અથવા
- 4. 'પરાજયની જીત' કાવ્યમાં રજૂ થયેલો માનવસંદેશ જણાવો.
- નીચેના પ્રશ્નનો હેતુલક્ષી ઉત્તર લખો. (01)
- 5. 'ખીલા' કાવ્ય કયા કાવ્ય સંગ્રહમાંથી લેવાયું છે ?

વિભાગ : B (ગદ્ય આધારિત)

- નીચેના દરેક પ્રશ્નનો એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો. (02)
- 6. રમણીકલાલ પોતાની સ્થિતિ માટે કઈ ઘટનાને જવાબદાર ગણાવે છે ?
- 7. 'બૂરાઈના દ્વાર પરથી' કૃતિમાં તમને કયું પાત્ર ન ગમ્યું ?
- નીચેના પ્રશ્નનો ત્રણ-ચાર વાક્યોમાં ઉત્તર લખો. (02)
- 8. પોસ્ટમાસ્તર અલી ડોસાને પાગલ શા માટે કહે છે ?
અથવા
- 8. કે. કા. શાસ્ત્રીને કયા કયા ગૌરવ બિરુદો પ્રાપ્ત થયાં હતાં ?

- નીચેના પ્રશ્નનો આશરે 100 શબ્દોમાં વિસ્તૃત ઉત્તર લખો. (04)
- 9. 'હુકમ માલિક' એકાંકીના શીર્ષકની યથાર્થતા ચર્ચો.
અથવા
- 9. 'જીભ' કૃતિમાં રજૂ થયેલાં હાસ્યસ્થાનો તમારા શબ્દોમાં વર્ણવો.
- નીચેના પ્રશ્નનો હેતુલક્ષી ઉત્તર લખો. (01)
- 10. 'સ્ટેચ્યૂ રમવાની મઝા' કૃતિનું સાહિત્ય સ્વરૂપ જણાવો.

વિભાગ : C (પાઠ્યપુસ્તક આધારિત વ્યાકરણ)

- નીચેના વાક્યમાં રેખાંકિત શબ્દમાં બંધ બેસતો પ્રત્યય મૂકી વાક્ય સુધારીને ફરીથી લખો. (01)
- 11. તમે મારી મરિયમ કાગળ આવે તો પહોંચાડજો !
- નીચેના વાક્યને કૌંસમાં માગ્યા પ્રમાણે લખો. (01)
- 12. મારાથી તેનું અપમાન થઈ ગયું. (કર્તરિ વાક્યમાં ફેરવો)
- નીચેના વાક્યને કૌંસમાં માગ્યા પ્રમાણે લખો. (01)
- 13. વરસાદ પડી રહ્યો છે. (નિષેધ વાક્ય બનાવો)
- નીચેનું વાક્ય લેખનરૂઢિ અને ભાષાશુદ્ધિની દૃષ્ટિએ સુધારી ફરીથી લખો. (01)
- 14. ખડગ મિયાન કરીને સમ્રાટે હાથમાં ધરમ ધારણ કર્યો.
- નીચેના દરેક શબ્દોના બે-બે સમાનાર્થી શબ્દો લખો. (01)
- 15. હરિ : _____
- 16. રાત્રિ : _____
- 17. સમુદ્ર : _____
- નીચેના વાક્યમાં રેખાંકિત શબ્દના સ્થાને તેનો વિરુદ્ધાર્થી શબ્દ લખી વાક્યનો અર્થ બદલાય નહીં તે રીતે ફરીથી લખો. (કોઈપણ બે, દરેકનો અડધો ગુણ) (01)
- 18. સ્ટેજ પર પ્રકાશ થાય છે.
- 19. સવારે શેરીમાં છોકરાઓએ પૂછ્યું.
- 20. હું ચાહું છું.
- નીચેના શબ્દસમૂહનો વિગ્રહ લખો. (01)
- 21. જીન :
- 22. અજાત શત્રુ :
- 23. કદાવર :
- નીચેના તળપદા શબ્દોના શિષ્ટ ભાષાનો શબ્દ લખો. (01)
- 24. વરવા :
- 25. મનવા :
- 26. વાન :

- નીચેનામાંથી ગમે તે બે શબ્દોના અર્થભેદ લખો. (01)

27. ગોળ : _____

28. ચોરી : _____

29. ખાતર : _____

- નીચેના રૂઢિપ્રયોગનો અર્થ આપી, તેનો વાક્યમાં પ્રયોગ કરો. (01)

30. ગળથૂથીમાં મળવું

અથવા

30. થરથરી ઊઠવું.

- નીચેના ગદ્યખંડને વિચાર વિકાસના યોગ્ય ક્રમમાં ગોઠવી ફરીથી લખો. (02)

31. ઠપકા ભરેલી નજરે હેમંત સમીર સામે જોઈ રહ્યો. વડીલ, ચિંતા ન કરો, વાતાવરણ ગંભીર બની ગયું. પોતાના થેલામાંથી પાણીની બોટલ કાઢીને સમીરે એમના હાથમાં આપી. ‘આઈ એમ વેરી સોરી..’ અને સાંત્વના આપી. ઈશ્વર સહુ સારા વાના કરશે. સમીરને પણ હવે પસ્તાવો થતો હતો. તમારી દીકરી બચી જશે. એ કદાવર માણસ જાત ઉપર કાબૂ ન રાખી શક્યો. ધ્રૂસકે ધ્રૂસકે રડી પડ્યો.

વિભાગ : D (અર્થગ્રહણ)

- નીચેના પાઠ્યેત્તર પદના આધારે આપેલ પ્રશ્નોના એક-એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો. (દરેક પ્રશ્નનો એક ગુણ) (04)

દીકરી તો પૂનમની રાત કેરો દરિયો,
દીકરી તો વ્હાલપનો ભર્યો ભર્યો દરિયો,
વ્હાલપ-સુવાસ મૂકી ખાલી, સાસરની વાટ એ તો ચાલી.
પ્રતોની રાતો એ કરતી?તી જાગરણ,
ટહુકાને મળી ગયા કેવાં આ પગરણ !
ટહુકાની મૂકી ભીનાશ કેવી કાલી, સાસરની વાટ એ તો ચાલી
દીકરી તો...

આંખોના બંધ ખૂણાં ભર્યા ભર્યા રાત રુવે,
શૈશવના ખોળામાં ઊછરેલી વેલ રુવે,
ભોળી ભૂલીને સાત તાલી, સાસરની વાટ એ તો ચાલી
દીકરી તો...

આંખોમાં ઘેઘૂર સપનામાં ઘેન ભરી,
ઓળંગે ઉંબરો ધીમા પગલાં ભરી,
પિયુની આંગળી ઝાલી, સાસરની વાટ એ તો ચાલી.
દીકરી તો પૂનમની રાત કેરો દરિયો,
દીકરી તો વ્હાલપનો ભર્યો ભર્યો દરિયો
વ્હાલપ-સુવાસ મૂકી ખાલી, સાસરની વાટ એ તો ચાલી.

— કૃષ્ણકાંત મદ્રાસી

પ્રશ્નો :

32. દીકરીને ‘પૂનમની રાત કેરો દરિયો’ એવું કવિ શા માટે કહે છે ?
33. દીકરીના વીતી ગયેલા બાળપણને કવિએ શી રીતે વ્યક્ત કર્યું છે ?
34. દીકરી ધીમે પગલે શું પસાર કરી રહી છે ?
35. કાવ્યને યોગ્ય શીર્ષક આપો.

- નીચેના પાઠ્યેત્તર ગદ્યખંડના આધારે આપેલ પ્રશ્નોનાં એક-એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો.
(દરેક પ્રશ્નનો એક ગુણ)

(04)

ગાંધીજીનું જીવન આત્મ સાક્ષાત્કાર કરવાનું, ઈશ્વરને મોઢામોઢ જોયેલું હતું. તેઓ સત્ય એ જ ઈશ્વર છે એમ માનતા હતા. તેઓ જીવનની બધી જ પ્રવૃત્તિઓની પેઠે કલા વિષયક પ્રવૃત્તિને પણ એક કસોટી લાગુ પાડતા હતા કે એ પોતાના જીવન ધ્યેયને સિદ્ધ કરવામાં ઉપકારક થાય છે કે અપકારક અને તે મુજબ તેનું મૂલ્ય આંકતા હતા. આથી સ્વાભાવિક રીતે જ કલાની બાબતમાં પણ તેઓ માનતા હતા કે 'જે આત્મ એકતા જ કરાવી શકે, તે કલા નથી !'

પ્રશ્નો :

36. ગાંધીજીના મતે જીવન ધ્યેય શું હતું ?
37. ગાંધીજીની ઈશ્વર વિશે શી માન્યતા હતી ?
38. 'ઉપકારક' અને 'અપકારક' શબ્દના અર્થ સ્પષ્ટ કરો.
39. આ ગદ્યખંડને યોગ્ય શીર્ષક આપો.

વિભાગ : E (લેખન સજ્જતા)

- નીચેના કોઈ એક વિષય પર આશરે 200 શબ્દોમાં નિબંધ લખો.

(08)

40. વર્તમાન પત્રોનું કર્તવ્ય

- પૂર્વ ભૂમિકા - વર્તમાન સંચાર માધ્યમો - સંચાર માધ્યમોમાં વર્તમાન પત્રોનું મહત્ત્વ - વર્તમાન પત્રોનું કર્તવ્ય - સમાપન

અથવા

40. વિજ્ઞાન - વરદાન કે શાપ ?

- પૂર્વ ભૂમિકા - વિજ્ઞાનની શોધ - અવનવી શોધોથી થયેલા ફાયદાઓ - પરિવર્તનો - ગેરફાયદાઓ - સમાપન

અથવા

40. મધ્યમ વર્ગની હાડમારીઓ

- પૂર્વ ભૂમિકા - સામાજિક વર્ગ-સ્તરો - મધ્યમ વર્ગ ઉદ્ભવના કારણો - મધ્યમ વર્ગ સામે પડકારો- પ્રશ્નો-સમસ્યાઓ - ઉકેલના માર્ગો - સમાપન.

41. 'તમે જોયેલી ક્રિકેટ મેચ'નો અહેવાલ ટૂંકમાં 100 શબ્દોમાં લખો.

(04)

અથવા

- નીચેની વિચારકણિકાનો આશરે 100 શબ્દોમાં અર્થ વિસ્તાર લખો.

41. ઉત્તમ વસ્તુ અધિકાર વિના મળે,

તદ્દપિ અર્થ નવ સરે,

મત્સ્ય ભોગી બગલો,

મુક્તા ફળ દેખી ચંચુ ના ભરે !

ધોરણ-11 ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા) વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3.00 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

કુલ ગુણ : 80

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સ વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ / ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોજન (A)	વિશ્લેષણ (AN)	સંયોજન/કૌશલ્ય (S)	મૂલ્યાંકન (E)	કુલ ગુણ
ગુણ	18	13	6	6	31	6	80
ટકા	22.50%	16.25%	7.50%	7.50%	38.75%	7.50%	100%

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણની ફાળવણી :

ક્રમાંક	પ્રશ્નપત્રનું સ્વરૂપ	સંખ્યા	ગુણ	સમય
1.	નિબંધ પ્રકારના (E)	5	28	65 મિનિટ
2.	લાંબા પ્રશ્નો (LA)	–	–	–
3.	ટૂંકા પ્રશ્નો (SA)	7	15	35 મિનિટ
4.	અતિ ટૂંકા પ્રશ્નો (VSA)	25	25	55 મિનિટ
5.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો (O)	23	12	25 મિનિટ
	કુલ ગુણ	60	80	180 મિનિટ

કઠિનતા મૂલ્ય પરનો ગુણભાર :

ક્રમાંક	કઠિનતાનું સ્તર	કઠિનતા મૂલ્ય
1.	સરળ	40%
2.	મધ્યમ	45%
3.	કઠિન	15%
	કુલ	100%

ધોરણ-11 ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા)
વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3.00 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

કુલ ગુણ : 80

વિભાગ : A

16 ગુણ

વિભાગ : B

16 ગુણ

વિભાગ : C

16 ગુણ

વિભાગ : D

12 ગુણ

વિભાગ : E

20 ગુણ

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સ વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ / ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

ધોરણ-11 ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા)
વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3.00 કલાક

પ્રકરણનો ગુણભાર

કુલ ગુણ : 80

પ્રકરણ ક્રમ	પ્રકરણનું નામ	ગુણભાર
1.	પદ્ય વિભાગ	16
2.	ગદ્ય વિભાગ	16
3.	વ્યાકરણ	16
4.	અર્થ ગ્રહણ	12
5.	લેખન સજ્જતા	20
	કુલ	80

ધોરણ-11 ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા)
વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3.00 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

કુલ ગુણ : 80

- સામાન્ય માહિતી : પ્રશ્નપત્ર પાંચ વિભાગમાં વહેંચાયેલું છે.
- પાઠ્યપુસ્તક : ધો. 11 ગુજરાતી - પ્રથમ ભાષા, જૂન-2016ની આવૃત્તિ
- પ્રશ્નપત્રનું સંપાદન કરનાર પ્રાશ્નિકને સૂચનાઓ :
 1. સમગ્ર પ્રશ્નપત્રનું વિષયાંગ પાઠ્યપુસ્તક આધારિત રાખવું.
 2. હેતુલક્ષી પ્રશ્નમાં એક જ મુદ્દાનો સમાવેશ થાય તેવા પ્રશ્નો પૂછવા.
 3. પ્રશ્નપત્રમાં ભાષા સરળ રાખવી અને સૂચનાઓ સ્પષ્ટ મૂકવી.
 4. પાઠ્યપુસ્તકના પ્રત્યેક પ્રકરણને પ્રાધાન્ય આપી યોગ્ય ગુણભાર ફાળવવો.
 5. કૃતિ સંપાદનમાં વિવિધ મૂલ્યોનો સમાવેશ થાય તેની કાળજી લીધી છે. વિદ્યાર્થીઓને યોગ્ય મૂલ્યની સ્પષ્ટતા થાય તેવા પ્રશ્નો સંપાદન કરવા.
 6. પૂરકમાંથી ગદ્ય-પદ્યના પ્રશ્નો પૂછવા નહીં, વાંચન કરાવવું.

પ્રશ્નપત્ર સૂચના :

1. પ્રત્યેક પ્રશ્ન ફરજિયાત છે.
2. પ્રશ્નમાં વિકલ્પ આંતરિક છે.
3. જમણી બાજુના અંક ગુણભાર દર્શાવે છે.
4. લેખન સજ્જતા, ભાષાશુદ્ધિ અને લખાણની મૌલિકતાને ગુણ પ્રાધાન્ય રહેશે.

વિભાગ : A (પદ્ય આધારિત)

- નીચેના દરેક પ્રશ્નનો ઉત્તર એક વાક્યમાં લખો. (દરેક પ્રશ્નનો એક ગુણ) (04)
 1. પદ્ય આધારિત
 2. પદ્ય આધારિત
 3. પદ્ય આધારિત
 4. પદ્ય આધારિત
- નીચેના દરેક પ્રશ્નોના ત્રણ-ચાર વાક્યમાં ટૂંકમાં ઉત્તર લખો. (દરેકના બે ગુણ) (06)
 5. પદ્ય આધારિત
 6. પદ્ય આધારિત
 7. પદ્ય આધારિત
- અથવા
- 7. પદ્ય આધારિત

- નીચેના દરેક પ્રશ્નના વિસ્તૃત ઉત્તર આશરે 100 શબ્દોમાં લખો. (04)
- 8. પદ્ય આધારિત (કોઈ એક મૂલ્ય આધારિત પ્રશ્ન મૂકવો)
અથવા
- 8. પદ્ય આધારિત (કોઈ એક મૂલ્ય આધારિત પ્રશ્ન મૂકવો)
- નીચેના દરેક પ્રશ્નના હેતુલક્ષી ઉત્તર લખો. (દરેકનો એક ગુણ) (02)
- 9. કાવ્યકૃતિઓના સર્જક અને તેના પ્રદાનને કેન્દ્રમાં રાખીને પાઠ્યપુસ્તક આધારિત પ્રશ્નો પૂછવા.
- 10. કાવ્યકૃતિઓના સર્જક અને તેના પ્રદાનને કેન્દ્રમાં રાખીને પાઠ્યપુસ્તક આધારિત પ્રશ્નો પૂછવા.

વિભાગ : B (ગદ્ય આધારિત)

- નીચેના દરેક પ્રશ્નોના ઉત્તર એક વાક્યમાં લખો. (દરેક પ્રશ્નનો એક ગુણ) (04)
- 11. ગદ્ય આધારિત
- 12. ગદ્ય આધારિત
- 13. ગદ્ય આધારિત
- 14. ગદ્ય આધારિત
- નીચેના દરેક પ્રશ્નનાં ત્રણ-ચાર વાક્યમાં ઉત્તર લખો. (દરેકના બે ગુણ) (06)
- 15. ગદ્ય આધારિત
- 16. ગદ્ય આધારિત
- 17. ગદ્ય આધારિત
અથવા
- 17. ગદ્ય આધારિત
- નીચેના દરેક પ્રશ્નના વિસ્તૃત ઉત્તર આશરે 100 શબ્દોમાં લખો. (04)
- 18. ગદ્ય આધારિત (કોઈ એક મૂલ્ય આધારિત પ્રશ્ન મૂકવો)
અથવા
- 18. ગદ્ય આધારિત (કોઈ એક મૂલ્ય આધારિત પ્રશ્ન મૂકવો)
- નીચેના દરેક પ્રશ્નના હેતુલક્ષી ઉત્તર લખો. (દરેકનો એક ગુણ) (02)
- 19. ગદ્યકૃતિઓના સર્જક અને તેના પ્રદાનને કેન્દ્રમાં રાખીને પાઠ્યપુસ્તક આધારિત પ્રશ્નો પૂછવા.
- 20. ગદ્યકૃતિઓના સર્જક અને તેના પ્રદાનને કેન્દ્રમાં રાખીને પાઠ્યપુસ્તક આધારિત પ્રશ્નો પૂછવા.

વિભાગ : C (પાઠ્યપુસ્તક આધારિત વ્યાકરણ)

- નીચેના વાક્યમાં રેખાંકિત શબ્દમાં બંધ બેસતા પ્રત્યયો મૂકી વાક્ય સુધારી ફરીથી લખો. (01)
- 21. (ગદ્ય-પદ્ય આધારિત)
- નીચેના વાક્યને કોંસમાં માંગ્યા પ્રમાણે પરિવર્તન કરી ફરીથી લખો. (01)
- 22. (ગદ્ય-પદ્ય આધારિત)
- નીચેના વાક્યનું દર્શાવ્યા મુજબ પરિવર્તન કરીને લખો. (01)
- 23. (ગદ્ય-પદ્ય આધારિત)

- નીચેનું વાક્ય લેખન-રૂઢિ અને ભાષાશુદ્ધિની દૃષ્ટિએ સુધારીને ફરીથી લખો. (01)
24. (ગદ્ય-પદ્ય આધારિત)
- નીચેના સંયુક્ત-સંકુલ વાક્યમાંથી સંયોજક શોધી લખો. (01)
25. (ગદ્ય આધારિત)
- નીચેના દરેક શબ્દોના બે-બે સમાનાર્થી શબ્દો શોધીને લખો. (દરેકનો અડધો ગુણ) (01)
26. (ગદ્ય-પદ્ય આધારિત)
27. (ગદ્ય-પદ્ય આધારિત)
28. (ગદ્ય-પદ્ય આધારિત)
- નીચેના વાક્યમાં રેખાંકિત શબ્દના સ્થાને તેનો વિરોધી શબ્દ લખી વાક્યનો અર્થ બદલાય નહીં તે રીતે ફરીથી લખો. (કોઈપણ બે વાક્ય, દરેકનો અડધો ગુણ) (01)
29. (ગદ્ય-પદ્ય આધારિત)
30. (ગદ્ય-પદ્ય આધારિત)
31. (ગદ્ય-પદ્ય આધારિત)
- નીચેના શબ્દસમૂહનો વિગ્રહ લખો. (કોઈપણ બે, દરેકનો અડધો ગુણ) (01)
32. (ગદ્ય-પદ્ય આધારિત)
33. (ગદ્ય-પદ્ય આધારિત)
34. (ગદ્ય-પદ્ય આધારિત)
- નીચેના તળપદા શબ્દોના શિષ્ટ ભાષાનો માન્ય અર્થ લખો. (કોઈપણ બે, દરેકનો અડધો ગુણ) (01)
35. (ગદ્ય-પદ્ય આધારિત)
36. (ગદ્ય-પદ્ય આધારિત)
37. (ગદ્ય-પદ્ય આધારિત)
- નીચેના વર્ણ સામ્ય ધરાવતા શબ્દોના ભેદના આધારે તેના અર્થ શોધીને લખો. (01)
38. (ગદ્ય-પદ્ય આધારિત)
39. (ગદ્ય-પદ્ય આધારિત)
40. (ગદ્ય-પદ્ય આધારિત)
- નીચેના રૂઢિપ્રયોગનો અર્થ આપી તેનો વાક્યમાં પ્રયોગ કરો. (દરેકનો એક ગુણ) (02)
41. (ગદ્ય-પદ્ય આધારિત) (અર્થ - અડધો ગુણ) (અર્થ સાચો હોય તો જ વાક્ય સાચું ગણવું)
42. (ગદ્ય-પદ્ય આધારિત) (વાક્ય - અડધો ગુણ)
- અથવા
- 42. (ગદ્ય-પદ્ય આધારિત)
- નીચેના વાક્યમાં રેખાંકિત શબ્દોના અર્થભેદ શોધી લખો. (દરેકનો અડધો ગુણ) (01)
43. (ગદ્ય-પદ્ય આધારિત)
44. (ગદ્ય-પદ્ય આધારિત)
- નીચેના ગદ્યખંડને વિચાર વિકાસના યોગ્ય ક્રમમાં ગોઠવી ફરીથી લખો. (03)
45. (ગદ્ય આધારિત)

વિભાગ : D (અર્થગ્રહણ)

- નીચેના પાઠ્યેત્તર પદ્યના આધારે આપેલ પ્રશ્નોના ઉત્તર એક-એક વાક્યમાં લખો.
(દરેક પ્રશ્નનો એક ગુણ) (05)
- 46. અપઠિત કાવ્યકૃતિના આધારે પ્રશ્નો પૂછવા.
- 47. સરળ, કઠિન મધ્યમ, જ્ઞાન સમજ ઉપયોજન.
- 48. પૃથક્કરણને ધ્યાનમાં રાખી પ્રશ્નો પૂછવા.
- 49. પૃથક્કરણને ધ્યાનમાં રાખી પ્રશ્નો પૂછવા.
- 50.
- નીચેના પાઠ્યેત્તર ગદ્યખંડના આધારે આપેલ પ્રશ્નનો ઉત્તર એક વાક્યમાં લખો.
(દરેક પ્રશ્નનો એક ગુણ) (05)
- 51. અપઠિત ગદ્યખંડને આધારે પ્રશ્નો પૂછવા.
- 52. સરળ, કઠિન મધ્યમ, જ્ઞાન સમજ ઉપયોજન.
- 53. પૃથક્કરણને ધ્યાનમાં રાખી પ્રશ્નો પૂછવા.
- 54. પૃથક્કરણને ધ્યાનમાં રાખી પ્રશ્નો પૂછવા.
- 55.
- નીચેના શબ્દના અર્થ આપો. (કોઈપણ બે, દરેકનો એક ગુણ) (02)
- 56. (પાઠ્યપુસ્તક આધારિત શબ્દો પૂછવા.)
- 57. (પાઠ્યપુસ્તક આધારિત શબ્દો પૂછવા.)
- અથવા
- 57. (પાઠ્યપુસ્તક આધારિત શબ્દો પૂછવા.)

વિભાગ : E (લેખન સજ્જતા)

- નીચેના કોઈ એક વિષય પર આશરે 250 શબ્દોમાં નિબંધ લખો. (10)
- 58. પ્રકૃતિ / પર્યાવરણ / ચિંતનાત્મક / વર્તમાન પ્રવાહો / તહેવારો ઇત્યાદિ વિષયો આવરી લેવા. દર વર્ષે નિબંધના પ્રકાર બદલતા રહેવા. નિબંધમાં મુદ્દાઓ આપવા.
અથવા
- 58. પ્રકૃતિ / પર્યાવરણ / ચિંતનાત્મક / વર્તમાન પ્રવાહો / તહેવારો ઇત્યાદિ વિષયો આવરી લેવા. દર વર્ષે નિબંધના પ્રકાર બદલતા રહેવા. નિબંધમાં મુદ્દાઓ આપવા.
- નીચેના વિષય પર 100 શબ્દોમાં અહેવાલ તૈયાર કરી લખો. (05)
- 59. સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમો / સરકારી કાર્યક્રમો / સામાજિક તહેવારો / પ્રવાસ વગેરે વિષય આધારિત અહેવાલ પૂછવો.
અથવા
- નીચેની વિચારકણિકાને સમજી 100 શબ્દોમાં તેનો વિચાર-વિસ્તાર કરી લખો. (05)
- 60. (ગદ્ય-પદ્ય બંને મૂકી શકાય.)

ધધોરણ-11 ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા)
વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3.00 કલાક

નમૂનાનું પ્રશ્નપત્ર

કુલ ગુણ : 80

સૂચના :

1. પ્રત્યેક પ્રશ્ન ફરજિયાત છે.
2. પ્રશ્નમાં વિકલ્પ આંતરિક છે.
3. જમણી બાજુના અંક ગુણભાર દર્શાવે છે.
4. લેખન સજ્જતા, ભાષાશુદ્ધિ અને લખાણની મૌલિકતાને ગુણ પ્રાધાન્ય રહેશે.

વિભાગ : A (પદ્ય આધારિત)

- નીચેના દરેક પ્રશ્નોના ઉત્તર એક વાક્યમાં લખો. (દરેક પ્રશ્નનો એક ગુણ) (04)
 1. ચંદ્રલાસને બચાવવા વિષયા પત્રમાં કેવો ફેરફાર કરે છે ?
 2. અનુભવ-જ્ઞાનનો મહિમા સમજાવવા અખો કોનાં દષ્ટાંત આપે છે ?
 3. 'વનમાં ચાંદલિયો ઊગ્યો' કાવ્યનો નાયક રોકાવાની કેમ ના પાડે છે ?
 4. મોટા થયા પછી કવિને કઈ વાતનું દુઃખ છે તે દુહાને આધારે જણાવો.
- નીચેના દરેક પ્રશ્નોના ત્રણ-ચાર વાક્યમાં ટૂંકમાં ઉત્તર લખો. (દરેક પ્રશ્નના બે ગુણ) (06)
 5. નાવિકે રામના પગ કેમ ધોયા ?
 6. 'સહી નથી' ગઝલને આધારે શ્રદ્ધા વિશે કવિના વિચારો જણાવો.
 7. બાળપણમાં અને મોટા થયા પછી પાડવામાં આવેલા ભાગમાં શો તફાવત છે ?

અથવા

 7. 'ખીલા' કાવ્યમાં વ્યક્ત થયેલી લુહારની વેદના જણાવો.
- નીચેના દરેક પ્રશ્નના વિસ્તૃત ઉત્તર આશરે 100 શબ્દોમાં લખો. (04)
 8. 'ચક્રવાક મિથુન' કાવ્યમાં વ્યક્ત થયેલી વિરહ વેદના તમારા શબ્દોમાં વર્ણવો.

અથવા

 8. 'સીમ અને ઘર' સોનેટ કાવ્યમાં છેલ્લી બે પંક્તિઓનો ભાવ પલ્ટો સ્પષ્ટ કરો.
- નીચેના દરેક પ્રશ્નના હેતુલક્ષી ઉત્તર લખો. (દરેકનો એક ગુણ) (02)
 9. 'મારાં ફળીનાં ઝાડવાં બે' કાવ્યના કવિનું નામ જણાવો.
 10. 'ભજન કરે તે જીતે' કાવ્ય કયા કાવ્યસંગ્રહમાંથી લેવામાં આવ્યું છે ?

વિભાગ : B (ગદ્ય આધારિત)

- નીચેના દરેક પ્રશ્નોના ઉત્તર એક વાક્યમાં લખો. (દરેક પ્રશ્નનો એક ગુણ) (04)
- 11. ધૂળીએ બચતના રૂપિયાનો શો ઉપયોગ કર્યો ?
- 12. 'રેફરન્સ બૂક'નો ગુજરાતી અર્થ લખો.
- 13. રમણીકલાલનો વ્યવસાય શો હતો ?
- 14. અલી ડોસો રોજ પોસ્ટ ઓફિસ શા માટે જતો હતો ?
- નીચેના દરેક પ્રશ્નનાં ત્રણ-ચાર વાક્યમાં ટૂંકમાં ઉત્તર લખો. (દરેકના બે ગુણ) (06)
- 15. 'સ્ટેચ્યૂ રમવાની મઝા' દ્વારા લેખક શું કહેવા માગે છે ?
- 16. તમારી શાળામાં કયા કયા દિવસોની ઉજવણી કરવામાં આવે છે ?
- 17. જીભ ક્યાં બે મુખ્ય કાર્ય કરે છે ?
- અથવા
- 17. કે. કા. શાસ્ત્રીનો જીવન સિદ્ધાંત અને જીવન આદર્શ શો છે ?
- નીચેના દરેક પ્રશ્નના વિસ્તૃત ઉત્તર આશરે 100 શબ્દોમાં લખો. (04)
- 18. 'જમાના પ્રમાણે' શીર્ષકની સાર્થકતા સમજાવો.
- અથવા
- 18. 'હુકમ માલિક' કૃતિમાં જીન અને આધિકારીમાંથી સાચો અધિકારી કોણ છે ? શા માટે ?
- નીચેના દરેક પ્રશ્નના હેતુલક્ષી ઉત્તર લખો. (દરેક પ્રશ્નનો એક ગુણ) (02)
- 19. કે. કા. શાસ્ત્રીનું પૂરું નામ જણાવો.
- 20. ગૌરીશંકર ગોવર્ધનરામ જોશીનું ઉપનામ લખો.

વિભાગ : C (પાઠ્યપુસ્તક આધારિત વ્યાકરણ)

- નીચેના વાક્યમાં રેખાંકિત શબ્દમાં બંધ બેસતા પ્રત્યયો મૂકી વાક્ય સુધારી ફરીથી લખો. (01)
- 21. મોહન ટેબલમાં બેઠો.
- નીચેના વાક્યને કોંસમાં માંગ્યા પ્રમાણે પરિવર્તન કરી ફરીથી લખો. (01)
- 22. આજે હું જમીશ નહીં. (ભાવે વાક્ય બનાવો.)
- નીચેના વાક્યનું દર્શાવ્યા મુજબ પરિવર્તન કરીને લખો. (01)
- 23. અતિશય ગરમી લાગે છે. (નિષેધ વાક્ય બનાવો.)
- નીચેનું વાક્ય લેખન-રૂઢિ અને ભાષાશુદ્ધિની દૃષ્ટિએ સુધારીને ફરીથી લખો. (01)
- 24. મને પાની પીવડાવશો.
- નીચેના સંયુક્ત-સંકુલ વાક્યમાંથી સંયોજક શોધી લખો. (01)
- 25. સુવાવડમાંથી એવો રોગ પેઠો કે એની કેડ જ તોડી નાંખી.

- નીચેના દરેક શબ્દોના બે-બે સમાનાર્થી શબ્દો શોધીને લખો. (01)
- 26. પુત્ર : _____
- 27. ભજન : _____
- 28. ધરતી : _____
- નીચેના વાક્યમાં રેખાંકિત શબ્દના સ્થાને તેનો વિરુદ્ધાર્થી શબ્દ લખી વાક્યનો અર્થ બદલાય નહીં તે રીતે ફરીથી લખો. (કોઈપણ બે વાક્ય, દરેકનો અડધો ગુણ) (01)
- 29. રાજા અશોક જય પામ્યો છે.
- 30. વિદ્યાર્થીઓ ઓફિસની બહાર નીકળી ગયા.
- 31. સીમ લીલીછમ છે.
- નીચેના શબ્દસમૂહનો વિગ્રહ લખો. (કોઈપણ બે, દરેકનો અડધો ગુણ) (01)
- 32. લાવા : _____
- 33. બગાઈ : _____
- 34. સમવયસ્ક : _____
- નીચેના તળપદા શબ્દોના શિષ્ટ ભાષાનો માન્ય અર્થ લખો. (કોઈપણ બે, દરેકનો અડધો ગુણ) (01)
- 35. દીસે : _____
- 36. હેમત : _____
- 37. શાસ્તર : _____
- નીચેના શબ્દોના અન્ય અર્થ આપો. (દરેકનો અડધો ગુણ, કોઈપણ બે) (01)
- 38. તાણ : _____
- 39. દાઝ : _____
- 40. કડવું : _____
- નીચેના રૂઢિપ્રયોગનો અર્થ આપી તેનો વાક્યપ્રયોગ લખો. (દરેકનો એક ગુણ) (02)
- 41. ચાલ ચાલવી.
- 42. ઝળઝળિયાં આવવાં.
અથવા
- 42. ભાજી મૂળા સમજવા.
- નીચેના વાક્યમાં શબ્દોના અર્થભેદ શોધી લખો. (01)
- 43. દીન - દિન : _____
- 44. ચિર - ચીર : _____
- નીચેના ગદ્યખંડને વિચાર વિકાસના યોગ્ય ક્રમમાં ગોઠવી ફરીથી લખો. (03)
- 45. અંધારું... એકાંત અને એકલી નીલા... દાબેલી આશંકાઓ ફરી વીજળીક ગતિથી જાગ્રત થઈ. કંઈ કેટલોય સમય પસાર થઈ ગયો તેની ખબરે ન પડી. ચારે બાજુ ખાસ્સુ અંધારું જામી ગયું હતું. એણે બહાર નજર કરી તો પવનની લહેર આવી. પગની ઠેસથી એણે હીંચકાને લાત મારીને મનમાં મૂંઝારો સહેજ હળવો થયો.

વિભાગ : D (અર્થગ્રહણ)

- નીચેના પાઠ્યેત્તર પદના આધારે આપેલ પ્રશ્નોના ઉત્તર એક-એક વાક્યમાં લખો.
(દરેક પ્રશ્નનો એક ગુણ)

(05)

એટલો તને ઓળખ્યો, વ્હાલા
ઓળખું જરાય નહીં
લાખ લીટીએ લખુ તો યે
લખ્યો લખાય નહીં... એટલો
સૂરજ-તાપના જેટલો તીખો,
અડ્યો અડાય નહીં,
ચંદર-ચાંદની જેટલો મીઠો,
ઝાલ્યો ઝલાય નહિ... એટલો
યુગો યુગોની ચેતના જેવડો,
વરણ્યો વરણાય નહીં,
જનમોજનમ હેતના જેવડો,
પરણ્યો પરણાય નહિ... એટલો

— હસમુખ પાઠક

46. કવિ 'વ્હાલા' સંબોધન કોના માટે કરે છે ?
47. કવિએ ઈશ્વરને ઓળખવા કયા કયા ઉપનામો પ્રયોજ્યા છે ?
48. કવિએ આ કાવ્યમાં શી મથામણ અનુભવી છે ?
48. પ્રભુ-ઈશ્વર સાથેનું હેત કેવું છે ?
50. કાવ્યને યોગ્ય શીર્ષક આપો.

- નીચેના પાઠ્યેત્તર ગદ્યખંડના આધારે આપેલ પ્રશ્નનો ઉત્તર એક વાક્યમાં લખો.
(દરેક પ્રશ્નનો એક ગુણ)

(05)

વ્યક્તિને માટે શું કે સમાજને માટે શું ? જીવનના ત્રણ પ્રકાર છે. બીજાને મારી જીવવું એ પ્રકાર સર્વત્ર છે જ. આને જીવન કલહ કહે છે. આ પ્રકારથી જીવન ટકે છે, અથવા બહુ બહુ તો વિસ્તાર પામે છે. એટલો જ એમાં લાભ છે. પણ એમાં જીવન સાફલ્ય નથી. બીજો પ્રકાર તે પરસ્પર અહંકારનો છે. દરેક જાતિ રાષ્ટ્ર કે ધર્મ પોતાની વિશેષતાને કારણે જ એકાંગી હોય છે. એક બીજાના સહકારથી બે એકાંગીપણું મટી જાય છે અને તેથી જીવનનો વિકાસ થાય છે. આમાં જીવનનો ઉત્કર્ષ છે. પણ એમાં જીવનની સર્વોચ્ચ સાર્થકતા નથી દેખાતી. જીવન પણ અંતે આત્મ-સાક્ષાત્કારનું સાધન જ છે. એ સત્ય ધ્યાનમાં આવ્યા પછી પણ સ્વાર્પણ માટે જીવવું એ મનુષ્ય હૃદયને સ્ફૂરે છે. આ સ્વાર્પણ દ્વારા જે જીવનને લીધે છે તે કંઈ જૂઠું જ છે. એ મારફતે જ જીવનનો પરમ ઉદ્દેશ સમજાય અને સફળ થાય છે.

— કાકા કાલેલકર

51. જીવનના કેટલા પ્રકાર છે ? કયા કયા ?
52. જીવનકલહ કોને કહે છે ?
53. જીવનનો ઉત્કર્ષ શેમાં રહેલો છે ?
54. જીવનની સર્વોચ્ચ સાર્થકતા શેમાં રહેલી છે ?
55. આ ગદ્યખંડને યોગ્ય શીર્ષક આપો.

- નીચેના શબ્દના અર્થ આપો. (કોઈપણ બે, દરેકનો એક ગુણ) (02)
- 56. કાવાદાવા
- 57. સરવૈયું
અથવા
- 57. આત્મશ્લાઘા

વિભાગ : E (લેખન સજ્જતા)

- નીચેના કોઈ એક વિષય પર આશરે 250 શબ્દોમાં નિબંધ લખો. (10)
- 58. પુસ્તકો આપણા સાચા મિત્રો.
- પૂર્વભૂમિકા - પુસ્તક સર્જકની આત્મચેતના - પુસ્તક વિચારોનું દોહન - પુસ્તક જીવનમાં માર્ગદર્શક
- પુસ્તક મૈત્રી ઉત્તમ - સમાપન
અથવા
- 58. ઋતુરાજ વસંત
- પૂર્વભૂમિકા - કુદરતી ઋતુચક્ર - પરિવર્તનો - વસંતનો વૈભવ - પ્રકૃતિ પર અસરો - સમાપન
અથવા
- 58. માતૃપ્રેમ
- પૂર્વભૂમિકા - મા શ્રેષ્ઠ - માના ઉપકાર - મા નું મહત્ત્વ - જીવન ઘડતર - સમાપન
- નીચેના વિષય પર 100 શબ્દોમાં અહેવાલ તૈયાર કરી લખો. (05)
- 59. તમારી આસપાસ યોજાયેલ 'રક્તદાન શિબિર' વિશે 100 શબ્દોમાં અહેવાલ લખો.
- નીચેની વિચારકણિકાને સમજી 100 શબ્દોમાં તેનો વિચાર-વિસ્તાર કરી લખો. (05)
- 60. ઘાટ ઘડિયા પછી નામ રૂપ જૂજવાં,
અંતે તો હેમનું હેમ હોયે.
- નરસિંહ મહેતા

ધોરણ-11 ભૌતિકવિજ્ઞાન (054)
દ્વિતીય પરીક્ષા

સમય : 2.00 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

કુલ ગુણ : 50

નોંધ : આ પ્રશ્નપત્રમાં વિભાગો નથી. (સળંગ પ્રશ્નપત્ર) ● પ્રશ્નપત્રમાં આંતરિક વિકલ્પો આપવામાં આવશે.

હેતુ પરનો ગુણભાર :

ક્રમાંક	હેતુ	ગુણ	ટકાવારી
1.	જ્ઞાન (K)	03	06%
2.	સમજ (U)	06	12%
3.	ઉપયોજન (A)	23	46%
3.	વિશ્લેષણ (AN)	10	20%
4.	કૌશલ્ય (S)	08	16%
	કુલ	50	100%

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણની ફાળવણી :

ક્રમાંક	પ્રશ્નનો પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા	ગુણ	સમય
1.	LA	03	12	33 મિનિટ
2.	SA-II	04	12	40 મિનિટ
3.	SA-I	07	14	35 મિનિટ
4.	VSA	04	04	04 મિનિટ
5.	OBJECTIVE	08	08	08 મિનિટ
	કુલ	26 પ્રશ્નો	50 ગુણ	120 મિનિટ

કઠિનતામૂલ્ય આધારિત ગુણભાર :

ક્રમાંક	કઠિનતાનું સ્તર	ગુણભાર
1.	સરળ	40%
2.	મધ્યમ	45%
3.	કઠિન	15%
	કુલ	100%

ધોરણ-11 ભૌતિકવિજ્ઞાન (054)
દ્વિતીય પરીક્ષા

સમય : 2.00 કલાક

પ્રકરણ/યુનિટ આધારિત ગુણભાર

કુલ ગુણ : 50

ભાગ-1 (પ્રકરણ / એકમ : 1 થી 7)

યુનિટ	પાઠ્યપુસ્તક ભાગ	પ્રકરણનું નામ અને ક્રમ	ગુણ
1.	ભાગ-1 ભાગ-2	1. ભૌતિક જગત 2. માપન તથા એકમ પદ્ધતિ	01 03
2.	ભાગ-1 ભાગ-1	3. સુરેખ પથ પર ગતિ 4. સમતલમાં ગતિ	02 02
3.	ભાગ-1 ભાગ-1	5. ગતિના નિયમો 6. કાર્ય, ઊર્જા અને પાવર	03 03
4.	ભાગ-2 ભાગ-2	1. કણોના તંત્રનું ડાઈનેમિક્સ 2. ચાકગતિ	03 08
5.	ભાગ-2	3. ગુરૂત્વાકર્ષણ	05
6.	ભાગ-2 ભાગ-2	4. ઘન પદાર્થોના યાંત્રિક ગુણધર્મો 5. તરલનું મિકેનિક્સ	03 10
7.	ભાગ-1 ભાગ-1 ભાગ-2	7. ઉષ્મા પ્રસરણ 8. વાયુનો ગતિવાદ 6. ઉષ્માગતિશાસ્ત્ર	01 02 04
8.	ભાગ-2 ભાગ-2	7. દોલનો 8. તરંગો	00 00
		કુલ	50

BLUEPRINT

દ્વિતીય પરીક્ષા

ધોરણ - 11

વિષય : ભૌતિકવિજ્ઞાન (054)

કુલ ગુણ : 50

સમય : 120 મિનિટ

No.	Chapter Name	જ્ઞાન (K)					સમજ (U)					ઉપયોજન (A)					વિશ્લેષણ (AN)					સંયોજન/ક્રોશલ્ય (S)					મૂલ્યાંકન (E)					Total Marks	
		LA	SAII	SAI	VSA	OB	LA	SAII	SAI	VSA	OB	LA	SAII	SAI	VSA	OB	LA	SAII	SAI	VSA	OB	LA	SAII	SAI	VSA	OB	LA	SAII	SAI	VSA	OB		
1.	ભૌતિક જગત				1 (1)																											1(1)	
	માપન અને એકમ પદ્ધતિ													1(1)														2(1)				3(2)	
2.	સુરેખ પથ પર ગતિ																											2(1)				2(1)	
	સમતલમાં ગતિ																	2(1)														2(1)	
3.	ગતિના નિયમો												3(1)																			3(1)	
	કાર્ય, ઉર્જા અને પાવર																									3(1)						3(1)	
4.	કણોના તંત્રનું ડાઈનેમિક્સ								2(1)																				1(1)			3(2)	
	ચાક્રગતિ												4(1)*	2(1)*	2(2)																	8(4)	
5.	ગુરુત્વાકર્ષણ							3(1)*	1(1)						1(1)																	5(3)	
6.	ધન પદાર્થોના યાંત્રિક ગુણધર્મો			2(1)*											1(1)																		3(2)
	તરલનું મિકેનિક્સ												3(1)			4(1)	2(1)	1(1)														10(4)	
7.	વાયુનો ગતિવાદ													1(1)	1(1)																	2(2)	
	ઉષ્મા-પ્રસરણ																										1(1)					1(1)	
	ઉષ્માગતિશાસ્ત્ર												4(1)																			4(1)	
8.	દોલનો																																
	તરંગો																																
SubTotal				2(1)	1(1)		3(1)	2(1)	1(1)		8(2)	6(2)	2(1)	1(1)	6(6)	4(1)	4(2)	1(1)	1(1)		3(1)	4(2)											
Total		3(2)					6(3)					23(12)					10(5)					8(4)					50(26)						

ધોરણ-11 ભૌતિકવિજ્ઞાન (054)
દ્વિતીય પરીક્ષા

સમય : 2.00 કલાક

નમૂનાનું પ્રશ્નપત્ર

કુલ ગુણ : 50

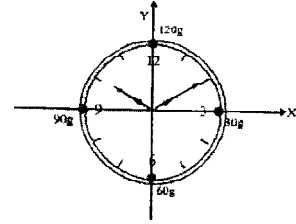
સૂચના :

- (1) આ પ્રશ્નપત્રમાં કુલ 26 પ્રશ્નો છે. તમામ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
- (2) વિભાગ-Aમાં પ્રશ્ન નંબર 1 થી 8 બહુ વિકલ્પ પ્રશ્નો છે. દરેક પ્રશ્નની નીચે આપેલા વૈકલ્પિક જવાબોમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરી જવાબ અને ક્રમ નંબર બંને ફરજિયાત લખવા. પ્રશ્ન નંબર 9 થી 12 અત્યંત ટૂંક જવાબી પ્રકારના છે. દરેકનો 1 ગુણ છે.
- (3) વિભાગ-Bમાં પ્રશ્ન નંબર 13 થી 19 ટૂંક જવાબી પ્રકારના છે. દરેકનો 2 ગુણ છે.
- (4) વિભાગ-Cમાં પ્રશ્ન નંબર 20 થી 23 વિસ્તૃત પ્રશ્નો છે. દરેકનાં 3 ગુણ છે.
- (5) વિભાગ-Dમાં પ્રશ્ન નંબર 24 થી 26 લાંબા પ્રશ્નો છે. દરેકના 4 ગુણ છે.

SECTION : A

- નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી સાચો જવાબ આપો. (પ્રત્યેકના 1 ગુણ) [08]

1. આકૃતમાં દર્શાવેલ નહીવત્ વજન ધરાવતા ઘડિયાળના 10cm ત્રિજયાના ડાયલ પર 3, 6, 9 કલાકની નિશાનીઓ પર 12 અને 30, 60, 90 અને 120 g ના પથ્થર મૂકવામાં આવે, તો બનતા આ તંત્રના દ્રવ્યમાનકેન્દ્રના યામ શોધો.

- (A) (2, -2) cm (B) (0, 0) cm (C) (-2, 2) cm (D) (-4, 4) cm
2. ભ્રમણાક્ષથી 10cm અંતરે આવેલા કણની કોણીય ઝડપ 20 rads^{-1} છે, તો તેની રેખીય ઝડપ કેટલી ?
(A) 1 cm s^{-1} (B) 20 cm s^{-1} (C) 200 cm s^{-1} (D) 400 cm s^{-1}
3. બે સમાન નળાકારોમાંનો એક નક્કર છે અને બીજો પોલો છે. જો તેમની ભ્રમણાક્ષો તરીકે તેમની ભૌમિતિક અક્ષો લેવામાં આવે, તો નક્કર નળાકારની ચકાવર્તન ત્રિજયા (radius of gyration) અને પોલા નળાકારની ચકાવર્તન ત્રિજયાનો ગુણોત્તર કેટલો હશે ?
(A) $\frac{1}{2}$ (B) $\frac{1}{\sqrt{2}}$ (C) 2 (D) $\sqrt{2}$
4. એક પદાર્થ પરનું દબાણ $1.01 \times 10^5 \text{ Pa}$ થી વધીને $1.165 \times 10^6 \text{ Pa}$ થતાં તેનું કદ અચળ તાપમાને 10% જેટલું ઘટે છે, તો દ્રવ્યનો બલ્ક મોડ્યુલસ છે.
(A) $1.55 \times 10^5 \text{ Pa}$ (B) $51.2 \times 10^5 \text{ Pa}$
(C) $102.4 \times 10^5 \text{ Pa}$ (D) $204.8 \times 10^5 \text{ Pa}$

5. બે પરપોટા માટે અંદરના દબાણના મૂલ્ય 1.01 atm છે, અને 1.02 atm તો તેમની સપાટીના ક્ષેત્રફળનો ગુણોત્તર છે.

- (A) 4:1 (B) 1:26 (C) 8:1 (D) 1:8

6. એક વાયુનું નિરપેક્ષ તાપમાન 3 ગણું કરવામાં આવે તો તેના અણુની Vrms ઝડપ થાય.

- (A) 3 ગણી (B) 9 ગણી (C) $\frac{1}{3}$ ગણી (D) $\sqrt{3}$ ગણી

7. પૃથ્વીના કેન્દ્ર આગળ ગુરુત્વપ્રવેગ $\frac{m}{s^2}$

- (A) ∞ (B) 0 (C) 4.9 (D) 9.8

8. એક ઘન માટે ઘનફળ અને પૃષ્ઠ ક્ષેત્રફળનાં મૂલ્યો સમાન છે. તો આ ઘનનું ઘનફળ કેટલું હશે ?

- (A) 216 એકમ (B) 1000 એકમ (C) 2000 એકમ (D) 3000 એકમ

● નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. (પ્રત્યેકના 1 ગુણ)

[04]

9. $\frac{Nm^2}{kg^2}$ એ કોનો એકમ છે ?

10. CO વાયુના મુક્તતાનાં અંશો કેટલા હોય છે ?

11. તાપમાન પ્રચલનની વ્યાખ્યા આપો.

12. ન્યૂટનના ગતિના નિયમો તથા ગુરુત્વાકર્ષણના નિયમો પર આધારિત ભૌતિકવિજ્ઞાનની કઈ શાખા છે ?

SECTION : B

● નીચેના પ્રશ્નોનાં ટૂંકમાં જવાબ આપો. (પ્રત્યેકના 2 ગુણ)

[14]

13. દૃઢ પદાર્થના દ્રવ્યમાનકેન્દ્ર પર નોંધ લખો.

14. અચળ કોણીય પ્રવેગ સાથેની ચાકગતિનાં સમીકરણો તારવો.

અથવા

14. એક ટ્રક 54 km/h ની ઝડપથી દોડે છે. તેના પૈડાની ત્રિજ્યા 50 cm છે. બ્રેક લગાડતાં પૈડા 20 ભ્રમણ કરીને સ્થિર થાય છે, તો તે દરમિયાન ટ્રક કેટલું રેખીય અંતર કાપશે ? કોણીય પ્રવેગ પણ શોધો.

15. આયનીક સ્ફટિકમય પદાર્થો પર ટૂંકનોંધ લખો.

અથવા

15. એક સળિયા પર પ્રતાન બળ લગાડવામાં આવે છે, તો નાના ફેરફારો માટે કદમાં થતા ફેરફારનો

લંબાઈ સાપેક્ષ દર $\frac{\Delta V}{\Delta l} = A(1 - 2\mu)$ છે, તેમ દર્શાવો. અહીં A આડછેદનું ક્ષેત્રફળ છે.

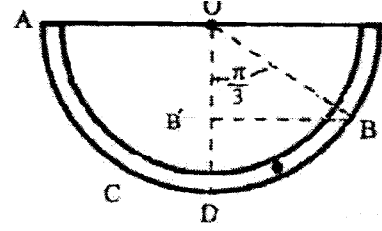
16. આર્કિમિડિઝનો સિદ્ધાંત લખો. ફ્લોટેશનનો નિયમ સમજાવો.
17. એક પરિમાણમાં અચળ પ્રવેગી ગતિના સમીકરણો મેળવો.
18. $F = \frac{Gm_1m_2}{r^2}$ સૂત્ર પારિમાણિક વિશ્લેષણની રીતથી મેળવી શકાય છે ? શા માટે ?
19. પ્રક્ષિપ્ત પદાર્થ માટે મહત્તમ ઊંચાઈનું સૂત્ર તારવો.

SECTION : C

- નીચેના પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો. (પ્રત્યેકના 3 ગુણ) [12]

20. m દળના પદાર્થ પર 45 N જેટલું બળ લગાડતાં તેમાં 4.5 ms^{-2} નો પ્રવેગ ઉત્પન્ન થાય છે અને આટલું જ બળ m દળના પદાર્થ પર લગાડતાં તેમાં 9.0 m s^{-2} નો પ્રવેગ ઉત્પન્ન થાય છે. તો આ બે પદાર્થોને ભેગા બાંધીને આટલું જ બળ લગાડીએ, તો તેમાં ઉત્પન્ન થતો પ્રવેગ કેટલો હશે ?

21. આકૃતિમાં શિરોલંબ સમતલમાં જડેલી એક ટ્યૂબ બતાવેલ છે. A આગળથી 0.314 kg દળવાળો એક ગોળો મુક્ત કરવામાં આવે છે. ગોળાને તેની ગતિ દરમિયાન અચળ અવરોધક બળ $R = 0.6 \text{ N}$ નો સામનો કરવો પડે છે. ગોળો B પાસે પહોંચે છે ત્યારે તેનો વેગ શૂન્ય થાય છે. ગોળાની ઝડપ તેના નિમ્નતમ સ્થાન માટે A થી B અને B થી ફરી C તરફ ગતિ કરતી વખતે અનુક્રમે ms^{-1} અને ms^{-1} હોય. અર્ધવર્તુળ ગતિમાર્ગની સરેરાશ ત્રિજ્યા 1 m છે. ($g = 10 \text{ m / s}^2$ લો.)

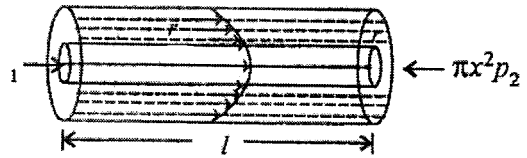

22. પૃથ્વીની ભ્રમણને લીધે અક્ષાંશ સાથે અસરકારક ગુરુત્વપ્રવેગ g^1 માં થતાં ફેરફારનું સૂત્ર મેળવો.

અથવા

22. સ્થિર અક્ષને અનુલક્ષીને એક ઘન વસ્તુ માટે કોણીય સ્થનાંતર $\theta = at^2 + bt + c$ છે. જ્યાં θ રેડિયનમાં અને t સેકન્ડમાં છે. તેનો શરૂઆતનો કોણીય વેગ 10 rad / s અને 1 rad / s^2 કોણીય પ્રવેગ છે, તો a તથા b શોધો.

23. આકૃતિ 5.23માં દર્શાવ્યા પ્રમાણે, નિયમિત n આંતરિક ત્રિજ્યા r ધરાવતી l લંબાઈની એક નળીમાં હ જેટલો શ્યાનતા-ગુણાંક ધરાવતા એક તરલનું સ્તરીય વહન થઈ રહ્યું છે. નળીમાં આવું વહન જાળવી રાખવા માટે શ્યાનતાબળને સમતોલનું બળ, નળીના બે છેડે દબાણનો તફાવત (P) ઉત્પન્ન કરીને મેળવવામાં આવે છે. તો નળીના અક્ષથી 'X' અંતરે રહેલા સ્તરના વેગનું સૂત્ર $v \frac{P}{4 \eta l} (r^2 - x^2)$ મેળવો.

SECTION : D

- નીચેના પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો. (પ્રત્યેકના 4 ગુણ) [12]
24. ગેસોલિનમાંથી ઉષ્મા પ્રાપ્ત કરતું એક ઉષ્મા-એન્જિન 10,000 J ઉષ્મા મેળવીને તેમાંથી 2000 J ઉષ્માનું કાર્યમાં રૂપાંતર કરે છે. ગેસોલિનની (combustion) ગુપ્ત ઉષ્મા $L_c = 5.0 \times 10^4$ J/g છે.
- (a) ઉષ્મા-એન્જિનની કાર્યક્ષમતા કેટલી હશે ?
- (b) દરેક ચક્ર દરમિયાન કેટલી ઉષ્મા, એન્જિન ઠારણવ્યવસ્થામાં આપતું હશે ?
- (c) દરેક ચક્ર દરમિયાન કેટલા ગ્રામ ગેસોલિન વપરાતું હશે ?
- (d) એન્જિન એક સેકન્ડમાં 25 વખત ચક્રિય પ્રક્રિયા કરતું હોય, તો એક કલાકમાં કેટલું ગેસોલિન વપરાશે ?
- (e) એક સેકન્ડમાં એન્જિન કેટલા વૉટ (Watt) પાવર ઉત્પન્ન કરતું હશે ? હોર્સ પાવરમાં ?
(1 hp = 746 W)
25. સ્થાયી, અદ્ભનીય, અચકીય, અશ્યાન તરલ માટે બર્નુલીનું સમીકરણ મેળવો.
26. નિયમિત વર્તુળાકાર તકતીની તેના ભૌમિતિક કેન્દ્રમાંથી પસાર થતી અને તેના સમતલને લંબ અક્ષને અનુલક્ષીને જડત્વની ચાકમાત્રા તથા ચક્રાવર્તનની ત્રિજયા શોધો.
- અથવા
26. એક પોલા નળાકારનું દળ 4 kg અને ત્રિજયા 0.1 m છે. તેની ભૌમિતિક અક્ષને અનુલક્ષીને તે ભ્રમણ કરી શકે છે. તેની ફરતે એક પાતળી દોરી વીંટાળી દોરડાના છૂટાછેડા પર નળાકારની સપાટીએ સ્પર્શક રૂપે રહે તેમ 50N બળ લગાડતાં તે ચાકગતિ શરૂ કરે છે, તો નીચેના જવાબ શોધો.
- (1) નળાકાર પર લાગતું ટોર્ક (2) નળાકારનો કોણીય પ્રવેગ (3) 4 s ના અંતે કોણીય વેગમાન
(5) 4 s ના અંતે ચાકગતિ ઊર્જા (6) 4 s માં કોણીય સ્થાનાંતર (7) 4 s દરમિયાન નળાકાર પર થતું કાર્ય (8) 4 s ના અંતે પાવર.

ધોરણ-11 ભૌતિકવિજ્ઞાન (054)
વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3.00 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

કુલ ગુણ : 80

નોંધ : આ પ્રશ્નપત્રમાં વિભાગો નથી. (સળંગ પ્રશ્નપત્ર) • પ્રશ્નપત્રમાં આંતરિક વિકલ્પો આપવામાં આવશે.

હેતુ પરનો ગુણભાર :

ક્રમાંક	હેતુ	ગુણ	ટકાવારી
1.	જ્ઞાન (K)	24	30%
2.	સમજ (U)	32	40%
3.	ઉપયોજન (A)	12	15%
3.	વિશ્લેષણ (AN)	04	05%
4.	કૌશલ્ય (S)	08	10%
	કુલ	80	100%

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણની ફાળવણી

ક્રમાંક	પ્રશ્નનો પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા	ગુણ	સમય
1.	LA	05	20	70 મિનિટ
2.	SA-II	08	24	50 મિનિટ
3.	SA-I	08	16	40 મિનિટ
4.	VSA	08	08	08 મિનિટ
5.	OBEJCTIVE	12	12	12 મિનિટ
	કુલ	41 પ્રશ્નો	80 ગુણ	180 મિનિટ

કઠિનતામૂલ્ય આધારિત ગુણભાર :

ક્રમાંક	કઠિનતાનું સ્તર	ગુણભાર
1.	સરળ	40%
2.	મધ્યમ	45%
3.	કઠિન	15%
	કુલ	100%

ધોરણ-11 ભૌતિકવિજ્ઞાન (054)
વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3.00 કલાક

પ્રકરણ/યુનિટ આધારિત ગુણભાર

કુલ ગુણ : 80

ભાગ-1 (પ્રકરણ / એકમ : 1 થી 7)

યુનિટ	પાઠ્યપુસ્તક ભાગ	પ્રકરણનું નામ અને ક્રમ	ગુણ
1.	ભાગ-1 ભાગ-1	1. ભૌતિક જગત 2. માપન તથા એકમ પદ્ધતિ	03 05
2.	ભાગ-1 ભાગ-1	3. સુરેખ પથ પર ગતિ 4. સમતલમાં ગતિ	05 06
3.	ભાગ-1 ભાગ-1	5. ગતિના નિયમો 6. કાર્ય, ઊર્જા અને પાવર	05 04
4.	ભાગ-2 ભાગ-2	1. કણોના તંત્રનું ડાઈનેમિક્સ 2. ચાકગતિ	04 08
5.	ભાગ-2	3. ગુરૂત્વાકર્ષણ	04
6.	ભાગ-2 ભાગ-2	4. ઘન પદાર્થોના યાંત્રિક ગુણધર્મો 5. તરલનું મિકેનિક્સ	03 07
7.	ભાગ-1 ભાગ-1 ભાગ-2	8. વાયુનો ગતિવાદ 7. ઉષ્મા પ્રસરણ 6. ઉષ્માગતિશાસ્ત્ર	03 03 08
8.	ભાગ-2 ભાગ-2	7. દોલનો 8. તરંગો	05 07
		કુલ	80

BLUEPRINT

વાર્ષિક પરીક્ષા

ધોરણ - 11

વિષય : ભૌતિકવિજ્ઞાન (054)

કુલ ગુણ : 80

સમય : 180 મિનિટ

No.	Chapter Name	જ્ઞાન (K)					સમજ (U)					ઉપયોજન (A)					વિશ્લેષણ (AN)					સંયોજન/કૌશલ્ય (S)					મૂલ્યાંકન (E)					Total Marks	
		LA	SAII	SAI	VSA	OB	LA	SAII	SAI	VSA	OB	LA	SAII	SAI	VSA	OB	LA	SAII	SAI	VSA	OB	LA	SAII	SAI	VSA	OB	LA	SAII	SAI	VSA	OB		
1.	ભૌતિક જગત				1(1)	2(2)																										3	
	માપન તથા એકમ પદ્ધતિ			2(1)				3(1)																								5	
2.	સુરેખ પથ પર ગતિ							3(1)	2(1)*																							5	
	સમતલમાં ગતિ							4(1)*	2(1)																							6	
3.	ગતિના નિયમો				1(1)	1(1)						3(1)																				5	
	કાર્ય, ઉર્જા અને પાવર				1(1)	1(1)			2(1)*																							4	
4.	કણોના તંત્રનું ડાઈનેમિક્સ			2(1)	1(1)	1(1)																										4	
	ચાક્રગતિ					1(1)	4(1)					3(1)																				8	
5.	ગુરુત્વાકર્ષણ				1(1)							3(1)*																				4	
6.	ઘન પદાર્થોના યાંત્રિક ગુણધર્મો					1(1)			2(1)																								3
	તરલનું મિકેનિક્સ											3(1)*										4(1)										7	
7.	વાયુનો ગતિવાદ				1(1)	2(2)																											3
	ઉષ્મા-પ્રસરણ				1(1)				2(1)																								3
	ઉષ્માગતિશાસ્ત્ર					1(1)	3(1)								4(1)*																	8	
8.	દોલનો				1(1)	1(1)	3(1)																										5
	તરંગો					1(1)			2(1)*													4(1)											7
SubTotal				4(2)	8(8)	12(12)	8(2)	12(4)	12(6)			12(4)			4(1)						8(2)											80	
Total		24(22)					32(12)					12(4)					4(1)					8(2)					80(41)						

ધોરણ-11 ભૌતિકવિજ્ઞાન (054)
વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3.00 કલાક

નમૂનાનું પ્રશ્નપત્ર

કુલ ગુણ : 80

સૂચના :

- (1) આ પ્રશ્નપત્રમાં કુલ 41 પ્રશ્નો છે. તમામ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
- (2) વિભાગ-Aમાં પ્રશ્ન નંબર 1થી 12 બહુ વિકલ્પ પ્રશ્નો છે. દરેક પ્રશ્નની નીચે આપેલા વૈકલ્પિક જવાબોમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરી જવાબ અને ક્રમ નંબર બંને ફરજિયાત લખવા.
- (3) પ્રશ્ન નં. 13 થી 20 અત્યંત ટૂંક જવાબી પ્રકારના પ્રશ્નો છે. દરેકનો 1 ગુણ છે.
- (4) વિભાગ-Bમાં પ્રશ્ન નંબર 21 થી 28 ટૂંક જવાબી પ્રકારના પ્રશ્નો છે. દરેકનો 2 ગુણ છે.
- (5) વિભાગ-Cમાં પ્રશ્ન નંબર 29 થી 36 વિસ્તૃત પ્રશ્નો છે. દરેકનાં 3 ગુણ છે.
- (6) વિભાગ-Dમાં પ્રશ્ન નંબર 37 થી 41 લાંબા પ્રશ્નો છે. દરેકના 4 ગુણ છે.

SECTION : A

- નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી સાચો જવાબ આપો. (પ્રત્યેકના 1 ગુણ) [12]
1. સમય એ સમાંગ છે, જેના પરિણામ સ્વરૂપે સંરક્ષણનો કયો નિયમ મળે છે ?
(A) ઊર્જા સંરક્ષણનો નિયમ (B) વિદ્યુતભાર સંરક્ષણનો નિયમ
(C) રેખીય વેગમાન સંરક્ષણનો નિયમ (D) કોણીય વેગમાન સંરક્ષણનો નિયમ
 2. ESRનું પૂરું નામ શું છે ?
(A) ઇલેક્ટ્રિક સ્પિન રેઝોનન્સ (B) ઇલેક્ટ્રોન સ્પિન રેઝોનન્સ
(C) ઇલેક્ટ્રોન સ્પિન રડાર (D) ઇલેક્ટ્રિક સ્પેસ રડાર
 3. 1.5 kg. દળના સ્થિર પદાર્થ પર 0.5S માટે બળ લાગે છે. બળ લાગતું બંધ થયા પછી આ પદાર્થ 2s માં 5m નું બળ અંતર કાપતો હોય, તો તે બળનું મૂલ્ય કેટલું હશે ?
(A) 5 N (B) 7.5 N (C) 10 N (D) 12.5 N
 4. એક પદાર્થ પર (-2, 5, 3) ન્યૂટન બળ લગાડતા તે Y અક્ષની દિશામાં 3m જેટલું સ્થાનાંતર કરે છે. તો પદાર્થ પર થયેલું કાર્ય શોધો.
(A) 6J (B) 15J (C) 9J (D) 0J
 5. 2 kg અને 4kg દળ ધરાવતા બે કણો વચ્ચેનું અંતર r છે. જો આ કણોના દ્રવ્યમાન કેન્દ્રથી અંતર અનુક્રમે r_1 અને r_2 હોય તો, $r_1 : r_2 = \dots\dots\dots$
(A) 1 : 2 (B) 2 : 1 (C) 1 : 1 (D) 1 : 4

6. રિંગની તેના વ્યાસને અનુલક્ષીને જડત્વની ચાકમાત્રા
(A) $\frac{3}{2}MR^2$ (B) $\frac{1}{2}MR^2$ (C) MR^2 (D) $2MR^2$
7. સંપૂર્ણ પ્લાસ્ટિક પદાર્થ માટે યંગ મોડ્યુલસની કિંમત છે.
(A) 1 (B) 0 (C) ∞ (D) 2
8. એક વાયુનું નિરપેક્ષ તાપમાન 3 ગણું કરવામાં આવે તો તેના અણુની Vrms ઝડપ થાય.
(A) 3 ગણી (B) 9 ગણી (C) $\frac{1}{3}$ ગણી (D) $\sqrt{3}$ ગણી
9. CO વાયુની મુક્તતાના અંશો હોય છે.
(A) 3 (B) 5 (C) 7 (D) 9
10. આદર્શવાયુની કોઈ પ્રક્રિયામાં $dw = 0$ અને $dQ < 0$ છે તો વાયુ માટે
(A) તાપમાન વધશે (B) કદ વધશે
(C) દબાણ અચળ રહેશે (D) તાપમાન ઘટશે
11. સરળ આવર્તગતિ કરતાં કણની કુલ ઊર્જા 80J છે. જ્યારે સમતોલન બિંદુથી કણ કંપ વિસ્તારના $\frac{3}{4}$ જેટલા અંતરે હોય ત્યારે તેની સ્થિતિઊર્જા કેટલી હશે ?
(A) 60J (B) 10J (C) 40J (D) 45J
12. એક ક્લોઝ્ડ પાઈપ માટે હવાના સંભ્રમની મૂળભૂત આવૃત્તિ 512Hz છે. જો આ પાઈપ બંને છેડેથી ખુલ્લી હોય તો મૂળભૂત આવૃત્તિ Hz થાય.
(A) 1024 (B) 512 (C) 256 (D) 128
- નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ ટૂંકમાં આપો. [08]
13. પ્લાઝ્મા કોને કહેવાય ?
14. શું સ્થિત ઘર્ષણબળ એ સ્વનિયમન કરતું બળ છે ? (હા/ના)
15. એક પદાર્થને $7ms^{-1}$ ના પ્રારંભિક વેગથી ઉર્ધ્વદિશામાં ફેંકવામાં આવે છે તો કેટલી ઊંચાઈએ તેની ગતિ ઊર્જા અડધી થશે ?
16. પરિણામી બાહ્યબળ શૂન્ય હોય તો દ્રવ્યમાન કેન્દ્રનો પ્રવેગ હોય છે અને દ્રવ્યમાન કેન્દ્રનો વેગ હોય છે.
17. જો ઉપગ્રહની ગતિઊર્જા x હોય તો તેની સ્થિત ઊર્જા કેટલી ?
18. આપેલ જથ્થાના આદર્શ વાયુની આંતરિક ઊર્જા કોના પર આધાર રાખે છે ?
19. કેલ્વિન / વોટ કઈ ભૌતિકરાશિનો એકમ છે ?
20. સાદા લોલક માટે $T^2 - g$ નો આલેખ દોરો.

SECTION : B

- નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

[16]

21. એક નવી એકમ પદ્ધતિમાં અંતર, દળ અને સમયના એકમો અનુક્રમ 10 Cm, 10g અને 0.1S તરીકે સ્વીકારવામાં આવે તો આ એકમ પદ્ધતિમાં બળનો નવો એકમ કેટલા newton બરાબર થાય ?
22. મુક્ત પતન કરતાં પદાર્થ માટે વેગ વિરૂદ્ધ સમય અને પ્રવેગ વિરૂદ્ધ સમયનો આલેખ દોરો.

અથવા

22. કોઈ એક કણનો વેગ $v = 4t$ અનુસાર બદલાય છે. આ કણે $t = 2s$ થી $t = 4s$ જેટલા સમયગાળામાં કાપેલું અંતર શોધો. v એ ms^{-1} માં છે.

23. પ્રક્ષિપ્ત પદાર્થ માટે $x = (v_0 \cos \theta_0)t$ અને $y = (v_0 \sin \theta_0)t - \frac{1}{2}gt^2$ છે. આ સૂત્રોનો ઉપયોગ કરી પ્રક્ષિપ્ત પદાર્થના ગતિપથનું સમીકરણ મેળવો અને દર્શાવો કે ગતિપથ પરવલયાકાર હોય છે.

24. સંરક્ષી બળ માટે સાબિત કરો કે $F = -\frac{du}{dx}$

અથવા

24. m દળનો એક કણ r ત્રિજ્યાના વર્તુળમાર્ગે ગતિ કરે છે, ત્યારે તેનો ત્રિજ્યાવર્તી (કેન્દ્રગામી) પ્રવેગ kt^2 જેટલો છે, જ્યાં k અચળાંક છે તથા t સમય છે, તો પાવરને t ના વિધેય રૂપે દર્શાવો.
25. નિયમિત ઘનતાવાળા પાતળા સળિયાના દ્રવ્યમાન કેન્દ્રનું સ્થાન તેના કોઈ એક છેડાની સાપેક્ષે મેળવો.
26. પ્રતિબળ અને દબાણ વચ્ચેનો ભેદ સ્પષ્ટ કરો.
27. એક પદાર્થને 1000k તાપમાન સુધી ગરમ કરેલ છે. તેની સપાટીનું ક્ષેત્રફળ $10cm^2$ છે. જો તે 340.2J ઊર્જા પ્રતિ મિનિટ ઉત્સર્જિત કરે, તો તેની ઉત્સર્જકતા શોધો. ($\sigma = 5.67 \times 10^{-8} Wm^{-2} K^{-4}$)
28. સ્થિત તરંગનું સમીકરણ લખો અને પ્રસ્પંદ બિંદુના સ્થાન શોધો.

અથવા

28. ક્લોઝ્ડ પાઈપમાં રચાતા સ્થિર તરંગો માટે મૂળભૂત આવૃત્તિનું સૂત્ર લખો તથા પાઈપમાં રચતા દ્વિતીય ઓવરટોનની આકૃતિ દોરો.

SECTION : C

- નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

[24]

29. ઓહ્મના નિયમના પ્રયોગમાં જુદાં જુદાં અવલોકનો દરમિયાન એક અજ્ઞાત અવરોધનું મૂલ્ય 4.12Ω , 4.08Ω , 4.22Ω તથા 4.14Ω મળે છે. તો આ અવલોકનોમાં નિરપેક્ષ ત્રુટિ, સાપેક્ષ ત્રુટિ અને પ્રતિશત ત્રુટિ શોધો.
30. $t = 0$ સમયે કાર A અને B ઉદ્ગમબિંદુથી અનુક્રમે 100m અને 200m અંતરે છે. બંને કાર એક સાથે અનુક્રમે $10ms^{-1}$ અને $5ms^{-1}$ ના અચળ વેગથી એક જ દિશામાં ગતિની શરૂઆત કરે છે. આ બંને કાર કયા સમયે અને કયા સ્થાન આગળ એકબીજાને overtake કરશે ?

31. 3 kg જેટલા સમાન દળનાં બે બ્લોકને એકબીજા સાથે હલકી દોરી વડે બાંધીને એક સમક્ષિતિજ સપાટી પર મૂકેલા છે. આમાંથી કોઈ એક બ્લોક પર સમક્ષિતિજ દિશામાં 20N નું બળ લગાડવામાં આવે તો દરેક બ્લોકનો પ્રવેગ 0.5ms^{-2} જેટલો મળે છે. બંને બ્લોક પર લાગતું ઘર્ષણબળ સમાન છે. તેમ ધારીને દોરીમાં ઉદ્ભવતું તણાવ શોધો.
32. એક નક્કર ગોળાનું દળ 8kg છે. તે 70m ઊંચાઈના ઢાળ પરથી સરક્યા વિના ગબડીને તળિયે આવે છે, તો ઢાળના તળિયે તેનો રેખીય વેગ કેટલો હશે ? તથા તે વખતે તેની ચાકગતિ ઊર્જા શોધો. ($g=10\text{ms}^{-2}$ લો.)

અથવા

32. એક તકતી સરક્યા સિવાય અચળ વેગથી ગબડે છે. તો તેની કુલ ગતિ ઊર્જાનો કેટલામો ભાગ તેની ચાકગતિ-ઊર્જાના સ્વરૂપમાં હશે ?
33. પૃથ્વીની સપાટીથી t ઊંડાઈએ ગુરુત્વપ્રવેગનું સૂત્ર મેળવો.
34. હવામાં રહેલા પરપોટા માટે પરપોટાની અંદરના વધારાના દબાણનું સૂત્ર મેળવો.

અથવા

h ઊંચાઈવાળા અને p ઘનતાવાળા તરલ સ્તંભને કારણે ઉદ્ભવતા દબાણનું સૂત્ર મેળવો.

35. સાબિત કરો કે $C_p - C_v = R$
36. સરળ આવર્ત દોલક માટે ગતિઊર્જા, સ્થિતિઊર્જા અને યાંત્રિક ઊર્જા વિરુદ્ધ સ્થાનાંતરના આલેખ દોરો. આ પરથી ગતિઊર્જા અને સ્થિતિઊર્જાનાં આલેખ જે બિંદુઓએ છેદે તેના યામ મેળવો.

SECTION : D

- નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

[20]

37. એક કણ ઉગમ બિંદુએથી $t = 0$ સમયે $10\hat{j}\text{ms}^{-1}$ ના વેગથી ગતિ શરૂ કરી xy સમતલમાં $8\hat{i} + 2\hat{j}\text{ms}^{-2}$ જેટલા અચળ પ્રવેગથી આગળ વધે છે. તો
- (A) કયા સમયે તેનો x યામ 16m થશે. આ સમયે તેનો y યામ કેટલો હશે ?
- (B) આ સમયે કણની ઝડપ કેટલી હશે ?

અથવા

- (A) બે સદિશોના અદિશ ગુણાકાર માટે વિભાજનનો નિયમ સાબિત કરો.
- (B) સાબિત કરો કે \vec{A} અને \vec{B} ના સદિશ ગુણાકારનું મૂલ્ય, \vec{A} અને \vec{B} ને સંલગ્ન બાજુઓ વડે દર્શાવીને બનાવેલ ત્રિકોણના ક્ષેત્રફળ કરતાં બમણું હોય છે.
38. દૃઢ વસ્તુના કોણીય વેગમાનનું સૂત્ર $\vec{L} = I\vec{\omega}$ મેળવો. તે પરથી સાબિત કરો કે $\vec{\tau} = I\vec{\alpha}$
39. પાણીનું વહન કરતી નળીના એક છેડાનો વ્યાસ 2cm અને બીજા છેડાનો વ્યાસ 3 cm છે. સાંકડા છેડા પાસે પાણીનો વેગ 2ms^{-1} અને દબાણ $1.5 \times 10^5 \text{Nm}^{-2}$ છે. જો નળીના પહોળા અને સાંકડા છેડા વચ્ચે ઊંચાઈનો તફાવત 2.5m હોય તો નળીના પહોળા છેડા પાસે પાણીનો વેગ અને દબાણ શોધો. પાણીની ઘનતા $1 \times 10^3 \text{kgm}^{-3}$ લો. નળીનો સાંકડો છેડો વધુ ઊંચાઈએ લો.

40. કાર્નોટ ચક્ર માટે P-V નો આલેખ દોરો. કાર્નોટ એન્જિનના ચાર ચાર તબક્કા સમજાવો.

અથવા

સમોષ્મી પ્રક્રિયા માટે $PV^\gamma = \text{અચળ}$ હોય છે. એક સમોષ્મી પ્રક્રિયા માટે આ અચળાંકનું મૂલ્ય શોધો કે જેમાં 2 મોલ આદર્શવાયુ 1.0 atmના દબાણે અને 300k તાપમાને ભરેલો છે. આદર્શવાયુ દ્વિપરિમાણિક (rigid rotator) ધારો.

41. 60 cm લાંબી એક દોરીમાં ઉત્તમ કરેલા સ્થિત તરંગો $Y = 4 \sin \frac{\pi x}{15} \cos (96 \pi t)$ સમીકરણ વડે રજૂ કરવામાં આવે છે. અહીં x અને y Cm માં અને t સેકન્ડમાં છે.

(1) નિસ્પંદ બિંદુના સ્થાન શોધો.

(2) પ્રસ્વેદ બિંદુના સ્થાન શોધો.

(3) $x = 5\text{cm}$ અંતરે રહેલ કણનું મહત્તમ સ્થાનાંતર શોધો.

(4) આ સ્થિત તરંગ જે ઘટક તરંગોનું બનેલું હોય તે ઘટક તરંગોના સમીકરણો શોધો.

ધોરણ-11 ભૌતિકવિજ્ઞાન (054) પ્રાયોગિક પરીક્ષા માટે

(1) પ્રથમ સત્રમાં કરાવેલ પ્રયોગમાંથી એક પ્રયોગ	(1)
(2) બીજા સત્રમાં કરાવેલ પ્રયોગમાંથી એક પ્રયોગ દરેક પ્રયોગ માટે	(1)
(1) પ્રયોગના સાધનોની ગોઠવણી કરવી. વિદ્યુત પરીપથ દોરવો તથા જોડવો.	7
(2) અવલોકન કોઠો દોરો અને યુનિટ સાથે સાચા અવલોકન લખો.	7
(3) મૌખિક પ્રશ્નોનાં જવાબો આપવા.	3
(4) ગણતરી / આલેખ	5
(5) અંતિમ સાચા જવાબ મેળવવો.	1
	<hr/>
	23 x 2 = 46
	46
	+ 04 જર્નલ
	<hr/>
	50

- સર્ટીફિકેટ થયેલી જર્નલનાં મહત્તમ 4 ગુણ આપવા.
- ધોરણ 11ની પ્રાયોગિક પરીક્ષા માર્ચના પ્રથમ વીકમાં લેવી.

ધોરણ-11 તત્ત્વજ્ઞાન (સામાન્ય પ્રવાહ) દ્વિતીય પરીક્ષા

સમય : 2.00 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

કુલ ગુણ : 50

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સ વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ / ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોજન (A)	વિશ્લેષણ (AN)	સંયોજન/કૌશલ્ય (S)	મૂલ્યાંકન (E)	કુલ ગુણ
ગુણ	12	12	10	05	05	06	50
ટકા	24%	24%	20%	10%	10%	12%	100%

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણની ફાળવણી :

ક્રમ	પ્રશ્ન નંબર	પ્રશ્નપત્રનું સ્વરૂપ	પ્રશ્નોની સંખ્યા	ગુણ	કુલ ગુણ	સમય
1.	1 થી 10	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો (O)	10	01	10	10 મિનિટ
2.	11 થી 18	અતિ ટૂંકા પ્રશ્નો (VSA)	08	01	08	20 મિનિટ
3.	19 થી 25	ટૂંકા પ્રશ્નો (SA)	07	02	14	30 મિનિટ
4.	26 થી 27	લાંબા પ્રશ્નો (LA)	02	03	06	20 મિનિટ
5.	28 થી 30	નિબંધ પ્રકારના (E)	03	04	12	40 મિનિટ
		કુલ	30 પ્રશ્નો		50 ગુણ	120 મિનિટ

કઠિનતા મૂલ્ય પરનો ગુણભાર :

ક્રમાંક	કઠિનતાનું સ્તર	કઠિનતા મૂલ્ય
1.	સરળ	40%
2.	મધ્યમ	45%
3.	કઠિન	15%
	કુલ	100%

ધોરણ-11 તત્ત્વજ્ઞાન (સામાન્ય પ્રવાહ)
દ્વિતીય પરીક્ષા

સમય : 2.00 કલાક

પ્રકરણનો ગુણભાર

કુલ ગુણ : 50

પ્રકરણ ક્રમ	પ્રકરણનું નામ	ગુણભાર
1.	તર્કશાસ્ત્રની સમજ	04
2.	પરંપરાગત તર્કશાસ્ત્રની દૃષ્ટિએ વિધાનો	06
3.	અમધ્યપદી અનુમાન	04
4.	અર્વાચીન તર્કશાસ્ત્રની દૃષ્ટિએ સંયુક્ત વિધાનો	13
5.	જટિલ સંયુક્ત વિધાનો	14
6.	તત્ત્વજ્ઞાનનું સ્વરૂપ	05
7.	જગતનું સ્વરૂપ	04
	કુલ	50

ધોરણ-11 તત્ત્વજ્ઞાન (સામાન્ય પ્રવાહ)
દ્વિતીય પરીક્ષા

સમય : 2.00 કલાક

નમૂનાનું પ્રશ્નપત્ર

કુલ ગુણ : 50

વિભાગ : A

- નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી સાચો ઉત્તર લખો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ) [10]
- 1. નીચેનામાંથી કયો શબ્દ કે શબ્દસમૂહ આધારવિધાન નિર્દેશક છે ?
(A) એટલે (B) પરિણામે (C) માટે (D) કારણ કે
- 2. સર્વદેશી નિષેધવાચક વિધાનનું પ્રતીક કયું છે ?
(A) હા (B) ન (C) ના (D) હા
- 3. સમાન પદ ધરાવતા 'હા' અને 'ના' વચ્ચે કેવા પ્રકારનો વિરોધ છે ?
(A) અંશવિરોધ (B) પૂર્ણવિરોધ (C) ઉપવિરોધ (D) આશ્રયઆશ્રિત વિરોધ
- 4. 'આજે રજા નથી' આ સંયુક્ત વિધાનની પ્રાતીક રજૂઆત કઈ રીતે થઈ શકે છે ?
(A) $P \sim$ (B) P (C) $\sim P$ (D) $\sim \sim P$
- 5. ".....ને વસ્તુગત રીતે સમમૂલ્ય....." એ વિધાનનું વાચક પ્રતીક શું છે ?
(A) '→' (B) '↔' (C) '&' (D) '~'
- 6. જટિલ વૈકલ્પિક વિધાનમાં કયા સર્વોપરી કારકનો ઉપયોગ થાય છે ?
(A) '&' (B) 'V' (C) '~' (D) '→'
- 7. 'P V ~ P'ના સત્યતાકોષ્ટકમાં કેટલી હરોળ આવે છે ?
(A) આઠ (B) ચાર (C) બે (D) ત્રણ
- 8. કોના મતે "વિચાર્યા વિનાની માન્યતાઓનો સ્વીકાર" શોભાસ્પદ નથી ?
(A) સોક્રેટીસ (B) એરિસ્ટોટલ (C) પ્લેટો (D) સ્પીનોઝા
- 9. કયો વિષય માનવને સત્યમય જીવન જીવતા શીખવે છે ?
(A) વિજ્ઞાન (B) તર્કશાસ્ત્ર (C) તત્ત્વજ્ઞાન (D) સૌંદર્યશાસ્ત્ર
- 10. સૂક્ષ્મ ચિંતન એટલે શું ?
(A) શ્રવણ (B) મનન (C) નિદિધ્યાસન (D) ધ્યાન

વિભાગ : B

- નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર એક વાક્યમાં લખો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ) [08]
- 11. દલીલમાં વ્યાઘાત ક્યારે આવે છે ?
- 12. 'વહેલા ઊઠવાની ટેવ પાડો.' – એ વાક્ય છે કે વિધાન છે ?
- 13. અનુમાન એટલે શું ?
- 14. સત્યતાફલનલક્ષી કારકો કેટલા છે ? કયા કયા ?
- 15. વિધાનપરક પરિવર્તી એટલે શું ?
- 16. $\sim(P \vee Q)$ આ સંયુક્ત વિધાનનો પ્રકાર જણાવો.
- 17. 'વિવેક' એટલું શું ?
- 18. 'ઋતંભરા પ્રજ્ઞા' એટલે શું ?

વિભાગ : C

- નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર સંક્ષિપ્તમાં લખો. (પ્રત્યેકના 2 ગુણ) [14]
- 19. નીચેની દલીલમાંની કઈ દલીલ નિગમનલક્ષી કે વ્યાપ્તિલક્ષી છે તે જણાવો :
 - (i) સર્વ સૈનિકો કસરત કરે છે અને જ્ઞાનેશ સૈનિક છે, તેથી ફલિત થાય છે કે જ્ઞાનેશ કસરત કરે છે.
 - (ii) પતંજલિ ઋષિ છે અને તેજસ્વી છે.
વિશ્વામિત્ર ઋષિ છે અને તેજસ્વી છે.
પરશુરામ ઋષિ છે અને તેજસ્વી છે.
માટે સંભવ છે કે સર્વ ઋષિઓ તેજસ્વી છે.
- 20. નીચે આપેલા વિધાનના પ્રતિવિધાન અને પરિવર્તન મેળવો :
 - કોઈપણ કોધી માણસ શાંતિ પામતો નથી.
- 21. નીચે આપેલા વિધાનની પ્રાતીક રજૂઆત કરી તે સંયુક્ત વિધાનનો પ્રકાર ઓળખવો :
 - લતા લેપટોપ રાખે છે અને મોહન મોબાઈલ રાખે છે.
- 22. નીચેના જટિલ સંયુક્ત વિધાનની પ્રાતીક રજૂઆતમાં જરૂરી કૌંસ ઉમેરો :
 - (1) સમુચ્ચય $P \rightarrow Q \ \& \ R$
 - (2) નિષેધ $\sim P \vee Q$
 - (3) શરતી $\sim P \rightarrow Q \ \& \ R$
 - (4) દ્વિશરતી $P \ \& \ R \leftrightarrow R \vee S$

23. A, B, C વિધાનો સત્ય અને X, Y, Z વિધાનો અસત્ય માની જટિલ સંયુક્ત વિધાનની સત્યતામૂલ્ય દર્શાવતી આકૃતિ દોરો.

$$(A \vee X) \ \& \ \sim(X \vee Z)$$

24. તત્ત્વજ્ઞાનના અભ્યાસ માટેની અનિવાર્ય શરતો કઈ છે ?

25. નીતિશાસ્ત્ર કઈ ત્રણ ગૃહિત માન્યતાઓને સ્વીકારે છે ?

વિભાગ : D

● નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર મુદ્દાસર લખો. (પ્રત્યેકના 3 ગુણ)

[06]

26. વિધાનપરક અચલ અને વિધાનપરક પરિવર્તી વચ્ચેનો ભેદ સ્પષ્ટ કરો.

અથવા

26. સાદું વિધાન અને સંયુક્ત વિધાન વચ્ચેનો ભેદ સ્પષ્ટ કરો.

27. નીચે આપેલા જટિલ સંયુક્ત વિધાનનો સત્યતાકોષ્ટક રચો :

$$(A \ \& \ B) \ \rightarrow \ \sim C$$

વિભાગ : E

● નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર વિસ્તૃતમાં લખો. (પ્રત્યેકના 4 ગુણ)

[12]

28. વર્ગ એટલે શું ? વર્ગસમાવેશનના સંબંધની ચાર શક્યતાઓ જણાવો.

29. શરતી વિધાન એટલે શું ? તેનું ઉદાહરણ, પ્રાતીક રજૂઆત, રૂપ અને સત્યતામૂલ્યના નિયમો સત્યતાકોષ્ટક દ્વારા સમજાવો.

અથવા

29. વૈકલ્પિક વિધાન એટલે શું ? તેનું ઉદાહરણ, પ્રાતીક રજૂઆત, રૂપ અને સત્યતામૂલ્યના નિયમો સત્યતાકોષ્ટક દ્વારા સમજાવો.

30. A અને B સત્ય તેમજ P અને Q અસત્ય માની નીચેના જટિલ સંયુક્ત વિધાનની આકૃતિ દોરી તે આકૃતિનો સમાવેશ સત્યતાકોષ્ટકની કઈ હરોળમાં થાય છે તે સત્યતાકોષ્ટક રચીને દર્શાવો.

$$\sim A \ \rightarrow \ \sim P$$

ધોરણ-11 તત્ત્વજ્ઞાન (સામાન્ય પ્રવાહ) વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3.00 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

કુલ ગુણ : 80

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સ વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ / ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોજન (A)	વિશ્લેષણ (AN)	સંયોજન/કૌશલ્ય (S)	મૂલ્યાંકન (E)	કુલ ગુણ
ગુણ	18	20	10	12	10	10	80
ટકા	22.50%	25%	12.50%	15%	12.50%	12.50%	100%

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણની ફાળવણી :

ક્રમ	પ્રશ્ન નંબર	પ્રશ્નપત્રનું સ્વરૂપ	પ્રશ્નોની સંખ્યા	ગુણ	કુલ ગુણ	સમય
1.	1 થી 10	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો (O)	10	01	10	10 મિનિટ
2.	11 થી 20	અતિ ટૂંકા પ્રશ્નો (VSA)	10	01	10	20 મિનિટ
3.	21 થી 28	ટૂંકા પ્રશ્નો (SA)	08	02	16	30 મિનિટ
4.	29 થી 36	લાંબા પ્રશ્નો (LA)	08	03	24	45 મિનિટ
5.	27 થી 41	નિબંધ પ્રકારના (E)	05	04	20	75 મિનિટ
		કુલ	41 પ્રશ્નો		80 ગુણ	180 મિનિટ

કઠિનતા મૂલ્ય પરનો ગુણભાર :

ક્રમાંક	કઠિનતાનું સ્તર	કઠિનતા મૂલ્ય
1.	સરળ	40%
2.	મધ્યમ	45%
3.	કઠિન	15%
	કુલ	100%

ધોરણ-11 તત્ત્વજ્ઞાન (સામાન્ય પ્રવાહ)
વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3.00 કલાક

પ્રકરણનો ગુણભાર

કુલ ગુણ : 80

પ્રકરણ ક્રમ	પ્રકરણનું નામ	ગુણભાર
1.	તર્કશાસ્ત્રની સમજ	10
2.	પરંપરાગત તર્કશાસ્ત્રની દૃષ્ટિએ વિધાનો	10
3.	અમધ્યપદી અનુમાન	08
4.	અર્વાચીન તર્કશાસ્ત્રની દૃષ્ટિએ સંયુક્ત વિધાનો	10
5.	જટિલ સંયુક્ત વિધાનો	12
6.	તત્ત્વજ્ઞાનનું સ્વરૂપ	05
7.	દર્શનશાસ્ત્ર	07
8.	જગતનું સ્વરૂપ	05
9.	જીવાત્માનું સ્વરૂપ	07
10.	ઈશ્વર	06
	કુલ	80

ધોરણ-11 તત્ત્વજ્ઞાન (સામાન્ય પ્રવાહ)
વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3.00 કલાક

નમૂનાનું પ્રશ્નપત્ર

કુલ ગુણ : 80

વિભાગ : A

- નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી સાચો ઉત્તર લખો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ) [10]
- 1. અનુમાનની ભાષા દ્વારા રજૂ થતી વિચારણાને શું કહેવામાં આવે છે ?
(A) આધારવિધાન (B) ફલિતવિધાન (C) વિધાન (D) દલીલ
- 2. નિરૂપાધિક વિધાનના અંગો કેટલાં છે ?
(A) બે (B) ચાર (C) ત્રણ (D) પાંચ
- 3. સમાન પદ ધરાવતા બે એકદેશી વિધાનો વચ્ચેના ગુણ વિરોધને શું કહે છે ?
(A) અંશ વિરોધ (B) ઉપવિરોધ (C) પૂર્ણ વિરોધ (D) આશ્રયઆશ્રિત વિરોધ
- 4. 'કીડીને કણ અને હાથીને મણ' એ કયા પ્રકારનું સંયુક્ત વિધાન છે ?
(A) શરતી વિધાન (B) વૈકલ્પિક વિધાન (C) દ્વિશરતી વિધાન (D) સામુચ્ચયિક વિધાન
- 5. જટિલ સંયુક્ત વિધાનનો પ્રકાર શેના આધારે નક્કી થાય છે ?
(A) સવોપરી કારક (B) ગૌણ કારક (C) તાર્કિક કારક (D) સત્યતાફલનલક્ષી કારક
- 6. માનવની જીવનદૃષ્ટિ એટલે શું ?
(A) સદાચાર (B) તત્ત્વજ્ઞાન (C) ધર્મ (D) નીતિ
- 7. ન્યાયદર્શન કેટલા પ્રમાણનો સ્વીકાર કરે છે ?
(A) ત્રણ (B) ચાર (C) છ (D) બે
- 8. જગતનું સ્વરૂપ કેવું છે ?
(A) જડ (B) જડ અને ચેતન (C) ચેતન (D) અભૌતિક
- 9. જીવાત્માનું સૂક્ષ્મ શરીર કેટલા તત્ત્વોનું બનેલું છે ?
(A) બે (B) પાંચ (C) પચ્ચીસ (D) ઓગણીસ
- 10. જગતના પ્રત્યેક જીવનું અંતિમ લક્ષ્ય શું છે ?
(A) ધર્મ (B) અર્થ (C) કામ (D) મોક્ષ

વિભાગ : B

- નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર એક-બે વિધાનોમાં લખો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ) [10]
- 11. દલીલમાં ફલિત વિધાનની સંખ્યા કેટલી હોય છે ?
- 12. વર્ગ એટલે શું ?
- 13. અમધ્યપદી અનુમાનના પ્રકારોના નામ આપો.

14. અર્વાચીન તર્કશાસ્ત્રને બીજા કયા નામે ઓળખવામાં આવે છે ?
15. નીચેની જટિલ સંયુક્ત વિધાનની પ્રાતિક રજૂઆતમાં જરૂરી કૌંસ ઉમેરો
(1) સમુચ્ચય : $P \rightarrow Q \& R$
(2) નિષેધ : $\sim S \vee P \& R$
16. "Philosophy"નો શાબ્દિક અર્થ આપો.
17. ધર્મ એટલે શું ?
18. પાંચ મહાભૂતો કયાં છે ?
19. સમગ્ર જગતનું ધારક બળ કયું છે ?
20. કયાં ધર્મો એકેશ્વરવાદ પર ભાર મૂકે છે ?

વિભાગ : C

- નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર સંક્ષિપ્તમાં લખો. (પ્રત્યેકના 2 ગુણ) [16]
- 21. નીચેની દલીલમાંના આધારવિધાન અને ફલિત વિધાન ઓળખી બતાવો :
(i) જો યોગ કરશો તો રોગ દૂર થશે, (ii) તમે યોગ કરો છો, માટે (iii) રોગ દૂર થાય છે.
- 22. નીચેની દલીલનું રૂપ જુઓ અને રૂપને આધારે દલીલ પ્રમાણભૂત છે કે અપ્રમાણભૂત તે જણાવો :
સર્વ ગુજરાતીઓ સહિષ્ણુ છે.
સર્વ અમદાવાદીઓ ગુજરાતી છે.
∴ સર્વ અમદાવાદીઓ સાહિષ્ણુ છે.
- 23. નીચે આપેલા નિરૂપાધિક વિધાનનો પ્રકાર જણાવી પદોની વ્યાપ્તિ જણાવો :
— કેટલાંક સંતો પૂજનીય વ્યક્તિઓ છે.
- 24. નીચે આપેલા વિધાનમાં ઉદ્દેશ્યપદ અને વિધેયપદ ઓળખાવો :
— શબરી રામભક્ત છે.
- 25. નીચે આપેલા સંયુક્ત વિધાનની પ્રાતિક રજૂઆત કરી વિધાનનો પ્રકાર ઓળખાવો :
— જો તમે સારું ભણાશો તો તમને સારી નોકરી મળશે.
- 26. વિધાનપરક અચલ અને વિધાનપરક પરિવર્તીની વ્યાખ્યા આપો.
અથવા
તાર્કિક કારક એટલે શું ? ઉદાહરણ સાહિત સમજાવો.
- 27. મહર્ષિ પંતજલિએ દર્શાવેલા યોગના આઠ પગથિયાં જણાવો.
અથવા
વૈદિક અને અવૈદિક દર્શનોના નામ આપો.
- 28. જીવાત્માની ચેતનાની અવસ્થાઓ જણાવો.
અથવા
વાચિક કર્મ કોને કહેવાય ? તેના બે ઉદાહરણો લખો.

વિભાગ : D

- નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર મુદ્દાસર લખો. (પ્રત્યેકના 3 ગુણ) [24]
29. નીચે આપેલા વિધાનના આશ્રયઆશ્રિતવિરોધી, અંશવિરોધી કે ઉપવિરોધી અને પૂર્ણવિરોધી વિધાનો લખો :
- કેટલાંક શિક્ષકો પ્રેમાળ વ્યક્તિઓ છે.
30. નીચે આપેલા વિધાનને એક વખત સત્ય અને એક વખત અસત્ય માની તેનાં વિરોધી વિધાનની સત્યતા અસત્યતા કે શંકાશીલતાનો નિર્ણય કરો.
- સર્વ ચિત્રકારો કલ્પનાશીલ વ્યક્તિઓ છે.
31. A, B, C વિધાનને સત્ય અને X, Y, Z વિધાનને અસત્ય માની જટિલ સંયુક્ત વિધાનનું સત્યતામૂલ્ય દર્શાવતી આકૃતિ દોરો.
- $\sim[(A \& B) \vee \sim(X \vee Z)]$
32. નીચે આપેલા જટિલ સંયુક્ત વિધાનનો સત્યતાકોષ્ટક રચીને તેની સમજૂતી આપો.
- $A \leftrightarrow \sim\sim A$
33. તત્ત્વજ્ઞાનની ઉપયોગિતા સમજાવો.
- અથવા**
- તત્ત્વજ્ઞાનની અને તર્કશાસ્ત્ર વચ્ચે 'વૃક્ષશાખા' જેવો સંબંધ છે સમજાવો.
34. ટૂંકનોંધ લખો : ચાર્વાક દર્શન
- અથવા**
- ટૂંકનોંધ લખો : બૌદ્ધદર્શન
35. સત્ત્વગુણનું સ્વરૂપ સમજાવો.
36. ટૂંકનોંધ લખો : જીવાત્માનો મોક્ષ
- અથવા**
- ટૂંકનોંધ લખો : પુનર્જન્મનો સિધ્ધાંત

વિભાગ : E

- નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર વિસ્તૃતમાં લખો. (પ્રત્યેકના 4 ગુણ) [20]
37. તર્કશાસ્ત્ર રૂપલક્ષી શાસ્ત્ર છે. — ચર્ચા કરો.
38. નિરૂપાધિક વિધાનના ચાર પ્રકારોની આકૃતિ દ્વારા સમજૂતી આપો.
39. વિકલ્પન કે વૈકલ્પિક વિધાન એટલે શું ? તેનું ઉદાહરણ, પ્રાતીક રજૂઆત, રૂપ અને સત્યતામૂલ્યના નિયમો સત્યતાકોષ્ટકની મદદથી સમજાવો.
40. જો A અને B સત્ય હોય અને P અને Q અસત્ય હોય તો નીચેના જટિલ સંયુક્ત વિધાનની આકૃતિ દોરી તે આકૃતિ સત્યતાકોષ્ટકની કઈ હરોળમાં સમાવેશ પામે છે તે સત્યતાકોષ્ટક રચીને દર્શાવો.
- $(A \& B) \vee \sim B$
41. ઈશ્વરના જગત સાથેના સંબંધનું નિરૂપણ કરો.
- અથવા**
- તાત્વિક દૃષ્ટિએ ઈશ્વરના ગુણધર્મોની સમજૂતી આપો.